

RETTE RUNDT

23
JUNI
2016

Magasin for Danmarks Domstole

TEMA Børn og unge i retten

For de fleste mennesker er det en svær situation at skulle møde i retten. Det gælder i særdeleshed for børn og unge, som er ekstra sårbare. Så hvordan håndterer domstolene det, når børn og unge er tiltalte, vidner eller konflikternes kerne i en forældreansvarssag?

-
- 3** Mere skånsomt for børn at møde i retten **8** Hvornår møder børn og unge i retten? **10** Ny film skal hjælpe unge vidner
12 Større ensartethed i forældreansvarssager **14** Digitale retsmøder sparer tid og penge **17** Når kaos skal koordineres
20 Fra dommerfuldmægtig til forretningspecialist **24** Domsmandsretten under udvikling **27** God retsledelse kan læres
29 Med kårde og sovsekande

VI HAR ET SÆRLIGT ANSVAR FOR BØRN OG UNGE

I en ideel verden har børn og unge mennesker intet at gøre med domstolene. De lever en tryk tilværelse, hvor det onde og ubehagelige kun findes i godnathistorier og på Netflix. Men i virkeligheden møder børn og unge hver dag det danske retssystem. De er indkaldt til retten, fordi de har været vidner til kriminalitet og skal afgive forklaring, eller fordi de selv er tiltalt for at have begået en forbrydelse.

Andre er ofre, eller forurettede, som vi kalder det ved domstolene. De skal vidne om, hvad der er overgået dem. Det kan handle om alt fra en straffesag om røveri til en ulykkelig situation, hvor et barn har været udsat for overgreb begået af dets egen far eller mor. Der er også børn, som møder i retten, fordi de er konflikternes kerne i en forældreansvarssag. Eller de bliver sat ud af deres hjem af fogeden, fordi deres forældre ikke har betalt huslejen.

Heldigvis er antallet af børn og unge, der dømmes for kriminalitet faldende. Det fremgår af flere undersøgelser. I en rapport fra Justitsministeriet kan man blandt andet se, at antallet af strafferetlige afgørelser for aldersgruppen 15-17

år er faldet støt fra 5.526 i 2005 til 3.354 i 2014, og vores egne tal viser, at der er færre familier, som sættes ud af deres hjem end tidligere.

Det går altså i den rigtige retning, men desværre når vi nok aldrig til et punkt, hvor børn og unge kun stifter bekendtskab med domstolene gennem undervisning om retssystemet i samfundsfag. Der vil altid være nogle, som skal give møde, og for dem er mødet med retten altid en alvorlig sag.

Domstolenes opgave i samfundet er at pålægge straf og afgøre tvister mellem personer, virksomheder og myndigheder. Derfor er det i sagens natur en svær situation for de fleste, når de skal møde i retten. Men børn og unge er ekstra sårbare. For dem er det endnu sværere end for voksne, og derfor har vi et særligt ansvar, når vi har sager, hvor der er børn og unge involveret.

Sidste år offentliggjorde Børnerådet en undersøgelse, som viser, at det kan være meget skræmmende for børn og unge at skulle møde i retten. De ved ikke, hvordan retssagen foregår, og hvad der forventes af dem. I den forbindelse blev

Strafferetsplejeudvalget opfordret til at se på, om og hvordan man kunne udvide brugen af videoafhøringer af børn og unge.

Reglerne for videoafhøring af børn blev ændret med virkning pr. 1. april 2016, men ved domstolene vil vi også gerne tage vores del af ansvaret for at gøre det bedre. I de seneste år har vi øget fokus på, hvordan vi kan gøre børnenes og de unges møde med retssystemet – ikke let, men lidt lettere.

I dette nummer af Retten Rundt kan du læse om noget af det, domstolene gør for at håndtere de særlige udfordringer, der er, når det nu engang ikke kan undgås, at børn og unge møder retssystemet. Du kan blandt andet læse om, hvordan vi tog bolden fra Børnerådet op og fik produceret en film, som skal hjælpe børn og unge, der skal vidne i retten.

Charlotte Münster, direktør

INDHOLD

Mere skånsomt for børn at møde i retten.....	3
Hvornår møder børn og unge i retten?	8
Ny film skal hjælpe unge vidner	10
Større ensartethed i forældreansvarssager	12
Digitale retsmøder sparer tid og penge.....	14
Landsdækkende aftale skal øge antallet af digitale hovedforhandlinger	16
Når kaos skal koordineres	17
Fra dommerfuldmægtig til forretningspecialist	20
Domsmandsretten under udvikling.....	24
God retsledelse kan læres	27
Med kårde og sovsekande.....	29
Sidste sovsekande uden for Højesteret	32
Ministerens dommeruniform hænger på Bornholm.....	33
Kort nyt.....	34

Næste nummer af RETTEN RUNDT udkommer i oktober 2016.

Forsiden: Modelfoto af en ung, der afgiver vidneforklaring i retten

Foto: Kristian Brasen

Grafik: Kathrine Højriis

Illustrationer: Solveig Agerbak

Tidsskrift for ca. 2.400 ansatte ved domstolene, i Procesbevillingsnævnet og Domstolsstyrelsen samt interesserede brugere.

Udgivet af:

Domstolsstyrelsen

Store Kongensgade 1-3

1264 København K

Telefon 70 10 33 22

Ansvarlig iflg. medieansvarsloven: Direktør Charlotte Münster

Redaktør: Marie Clemmesen

Redaktionsgruppe: Mai Ahlberg, Retten i Glostrup, Karsten Ribbjerg Erichsen, Retten i

Hillerød, Ulla Otken, Retten på Frederiksberg, Ellen Busck Porsbo, Østre Landsret

Design og layout: Boje+Co, www.bojeco.dk

Oplag 3.150

BØRN OG UNGE I RETTEN

MERE SKÅNSOMT FOR BØRN AT MØDE I RETTEN

Der er de senere år kommet mere fokus på at støtte børn og unge, der møder i retten. Mange bliver i dag videoafhørt eller afhørt i særlige rum med deltagelse af en børnesagkyndig.

Af journalist Birgitte Rørdam

Hver dag møder børn og unge i de danske retter enten som vidner, forurettede, tiltalte eller som konfliktens centrum i en forældreansvarssag. Det kan være en voldsom oplevelse for dem. Gennem de seneste år har der imidlertid været en øget opmærksomhed på retternes behandling af sager, der involverer børn og unge, så det i dag er blevet mere

nænsomt at være barn i retten. "Det er overvældende for et barn at sidde midt i retssalen og udtale sig om ubehagelige ting, som hvis de for eksempel har været udsat for vold eller misbrug. Også i forældreansvarssager, hvor det skal besluttes, hvem der skal have forældremyndigheden, og hvor barnet skal have bopæl, kan det være

belastende, fordi barnet er klemt mellem sine forældre. Men vi er de senere år blevet bedre til at beskytte børn i kraft af blandt andet videoafhøringer og brug af børnesagkyndige i forældreansvarssager," siger Jette-Marie Sonne. Hun er dommer ved Retten på Frederiksberg og står bag en netop udarbejdet vejledning om videoafhøring af børn.

I børnehuset taler barnet eller den unge, som eksempelvis har været udsat for overgreb, med en person, der er særligt uddannet til at tale med børn.

Det er ifølge Jette-Marie Sonne dommerens opgave at sikre, at folk føler sig ordentligt behandlet i retten, og når det gælder børn og unge, er de ekstra opmærksomme. Der er forskel på, hvordan man kommunikerer med et lille barn, der afhøres, for at retten kan tage stilling til, hvor barnet skal bo. Om det er et barn el-

ler en ung, der skal vidne, eller en 16-årig dreng, der er tiltalt i en straffesag.

Bruger mere tid

"I Retten på Frederiksberg har vi mange unge tiltalte. Selvom en del af dem kan fremstå ret hårdkogte, har mange svært ved at forstå, hvad der foregår, fordi

vi bruger mange fagudtryk. Her er det utroligt vigtigt, at vi taler i øjenhøjde, så de unge tiltalte er med i hele processen. Der er mere på spil for dem, end der er for vidner, der 'bare' skal tale sandt og så kan forlade retten igen. Det betyder ikke, at jeg ændrer mit sprog væsentligt, men jeg bruger mere tid og sikrer mig, at de forstår, hvad der sker," siger hun og fortsætter:

BØRNEHUSE

Et børnehus skal benyttes i sager om overgreb mod børn og unge i alderen fra nul til og med 17 år.

Hvis der er viden eller mistanke om, at et barn har været udsat for overgreb, og når politi eller sygehusvæsen er involveret i sagen, skal en kommune benytte et børnehus som led i den børnefaglige undersøgelse.

I børnehuse samles relevante myndigheder for at sikre en koordineret og tværfaglig indsats af høj kvalitet. I huset møder barnet eller den unge professionelle, der er vant til at tale med børn og unge om overgreb. Det kan være politi, socialrådgivere og psykologer. Formålet er, at børn, der har været udsat for seksuelle el-

ler voldelige overgreb, får en kvalificeret og skånsom indsats samlet på ét, børnevenligt sted.

Børnehuse skal anvendes til videoafhøring af barnet eller den unge i sager, hvor politiet vurderer, at det er relevant.

Børnehuse blev etableret som led i 'Overgrebspakken' og har eksisteret siden oktober 2013.

Der er fem regionale børnehuse, hvoraf de tre har to afdelinger.

Kilde: Børnehus Hovedstaden

For yderligere information se:
<http://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/bornehuse>

"Det er ikke sikkert, at en ung ved, hvad for eksempel en dom om samfundstjeneste med en bestemt længstetid vil sige. Så det vil jeg forklare, og her henviser jeg også til forsvareren, som har et stort ansvar."

Jette-Marie Sonne, dommer ved Retten på Frederiksberg

"Det er ikke sikkert, at en ung ved, hvad for eksempel en dom om samfundstjeneste med en bestemt længstetid vil sige. Så det vil jeg forklare, og her henviser jeg også til forsvareren, som har et stort ansvar."

Men de fleste børn og unge, der optræder i retten, er nervøse. Derfor gælder det i alle sager, at dommerne skal gøre

TEMA

sig ekstra umage med at tale, så de forstår, hvad der foregår. Drejer det sig om en forurettet, har vedkommende desuden sædvanligvis en bistandsadvokat med. Denne har et særligt øje på, om der skal rejses en erstatningssag og varetager den forurettedes tarv i retten, og det kan være en stor hjælp for den unge.

Forleden havde Jette-Marie Sonne for eksempel en sag med en dreng, hvis far var tiltalt for at have slået ham. Drengen blev fritaget for at afgive forklaring i retten efter anbefaling fra bistandsadvokaten, fordi han efter et ophold hos sin mor-mor igen var flyttet hjem til sine forældre. Og fordi sagen var belyst af de mindre søskende, som var blevet videoafhørt, og af de øvrige oplysninger i sagen.

Ikke alle afhøres i retslokalet

I april 2016 blev der lavet en udvidelse af brugen af videoafhøringer. Den indebærer, at der nu bliver foretaget videoafhøring af alle børn under 14 år samt i visse tilfælde ældre unge, der har været udsat for vold eller overgreb, og dermed slipper de for at møde i en retssal.

Afhøringen foregår typisk i et børnehus. Den bliver gennemført af en kriminalassistent, der er specielt uddannet til at afhøre børn, og videoen bliver efterfølgende afspillet i retten. I børnehuset gen-

NYE REGLER FOR VIDEOAFHØRING AF BØRN OG UNGE

Tidligere var det som udgangspunkt kun børn på 12 år eller derunder, der blev videoafhørt. Ældre børn, der ikke blev videoafhørt, blev ligesom voksne afhørt af politiet under efterforskningen og senere i retten.

I 2015 kom Strafferetsplejeudvalget med en betænkning, hvor de anbefalede en udvidet brug af videoafhøringer. De lagde blandt andet vægt på, at børn og unge, der formodes at have været udsat for eller overværet en alvorlig forbrydelse, behandles skånsomt af retssystemet

Den 28. januar 2016 vedtog Folketinget nye regler om videoafhøring af børn.

Efter de nye bestemmelser, der trådte i kraft den 1. april 2016, videoafhøres børn under 13 år. Børn under 15 år videoafhøres i sager om seksualforbrydelser, incest eller vold/drab, hvor barnet eller en af

barnets nærmeste er forurettet, og den, der er mistænkt, er en af barnets nærmeste. Personer under 18 år videoafhøres, hvis særlige omstændigheder taler for det. Endelig kan personer over 18 år med blandt andet alvorlige psykiske lidelser videoafhøres.

Ved brug af videoafhøringer afgiver vidnet sin forklaring hurtigst muligt efter politianmeldelsen.

Videoafhøringen foretages i trygge rammer – som udgangspunkt i et af de såkaldte børnehuse.

Videoafhøringen foretages af en særligt uddannet kriminalassistent.

Barnet kan eventuelt have en tryghedsperson med inde i afhøringslokalet eller en børnesagkyndig kan deltage.

Under retssagen vises videoen som bevis i stedet for, at vidnet skal møde personligt i retten og afhøres der.

De uformelle rammer i børnehusene gør det lettere for børn og unge at fortælle om deres oplevelser.

nemføres også indenretlige afhøringer, hvis forældrene ikke giver samtykke til, at barnet afhøres. I de situationer kommer dommeren, forsvareren, bistandsadvokaten og anklageren til børnehuset, og så gennemføres retsmødet der. Desuden gennemføres forældreansvarssager i dag altid i et rum udenfor retssalen. Og det vil sige, at en stor del af de børn og unge, der

er involveret i en sag med retten, aldrig kommer ind i et retslokale.

"Det er en god udvikling, at så mange børn kan afgive deres forklaring uden for retssalen og dermed slippe for at møde i det mere formelle rum. Med videoafhøring kan afhøringerne desuden gennemføres hurtigt, så vi får en bedre bevissikring. Samtidig foregår de i børnehusenes

mere hyggelige rammer, og derfor har de lettere ved at udtrykke sig og give en sandfærdig udlægning. For mig at se har vi fået stadigt mere fokus på børnenes tarv og på at få deres mening frem i retterne, og det er meget positivt", siger Jette-Marie Sonne.

PROJEKT BØRN I RETTEN

Retternes behandling af familieansvarssager er forskellig. Men ved retterne i Lyngby, Hillerød og Helsingør har de siden 2007 arbejdet efter den 'nordsjællandske model', som blandt andet indebærer, at børnesagkyndige næsten altid bruges i sager, hvor der holdes indledende samtaler med forældrene.

De tre nordsjællandske retter har det sidste halvandet år været i gang med 'Projekt Børn i Retten', der er støttet af Egmont Fonden og har til formål at finde frem til en ny og bedre måde at håndtere forældres stridigheder i retten om deres børn.

I projektet indgår 70 skilsmisefamilier, der deltager i et længevarende forløb med henblik på at opnå forlig. De udvalgte familier deltager i et længevarende forløb, hvor børnene har samtaler med børnesagkyndige, hvor både børn og forældre deltager i en familieeftermiddag, og hvor der er et opfølgende møde efter et halvt år. Den børnesagkyndige melder tilbage til dommeren, om der er skabt forlig, og sker det ikke, kan forældrene vælge at lade sagen gå tilbage i retten.

Der bliver desuden lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt familier, som bliver behandlet efter en af de andre modeller, der bruges ved byretterne i dag for at se, hvor mange af de familier, der opnår forlig.

Til projektet er tilknyttet forskere fra RUC, der skal vurdere resultaterne af projektet og være med i formidlingen af disse.

Projektperioden afsluttes i 2017 og formidles i 2018.

<http://boerniretten.ruc.dk>

Udstrakt brug af børnesagkyndige

Også Susanne Skotte Wied, der er dommer i Retten i Hillerød, glæder sig over udviklingen.

"Det er ofte svært for børn at møde i retten, men jeg synes, at vi er blevet bedre til at tage vare på dem, blandt andet fordi vi i dag har flere redskaber, der er med til at gøre det nemmere for børnene," siger hun.

I Retten i Hillerød foregår børnesamtaler i et rum uden for retssalen. Det er indrettet med sofa og billeder på væggene, og der er stillet juice, rosiner, farver og papir frem, så omgivelserne virker rare. I hver sag taler dommeren først med den børnesagkyndige om, hvordan den konkrete samtale skal foregå, så det er bedst for barnet. Retten har en høj forligsprocent på over 50, og det hænger ifølge Susanne Skotte Wied sammen med deres brug af børnesagkyndige.

"Det er ofte svært for børn at møde i retten, men jeg synes, at vi er blevet bedre til at tage vare på dem."

Susanne Skotte Wied, dommer ved Retten i Hillerød

"Det er en stor hjælp for os at benytte de børnesagkyndige. Det har styrket både det, vi får ud af samtalen, og hensynet til barnet, som jo skal høres. Der er for mig ingen tvivl om, at børnesagkyndige, der er trænet i at tale med børn, lettere når ind til sagens kerne. Det har i høj grad også en retssikkerhedsmæssig betydning, at vi på den måde er sikre på, at vi får de bedste mulige svar," siger hun og fortsætter:

"Selv om børnene er nervøse, giver mange bagefter udtryk for, at de var glade for at blive hørt, eller at det var ikke så slemt, som de troede. Og ofte hjælper det børnene at kunne tegne, mens de fortæller."

Mere vægt på processen

Psykolog Ruben Elgaard, der er tilknyttet Retten i Hillerød som børnesagkyndig, synes altid, at de har haft øje på børnene. Han oplever, at der i dag er mindre vægt på afgørelsen og mere vægt på proces-

sen med henblik på at opnå forlig, selv om det er mere ressourcekrævende. Og hvor de børnesagkyndige tidligere var rettens konsulent i forældreansvarssager, er det i dag dem, der stiller spørgsmålene, og dommeren, der sidder ved siden af og lytter. Hvert forløb bliver desuden tilpasset den enkelte familie, og derved øges muligheden for et bedre resultat på længere sigt.

I Retten i Hillerød er det i første omgang kun forældrene og deres advokater, der er indkaldt. Hvis der ikke opnås forlig, beslutter dommeren og den børnesagkyndige, om de skal indkalde børnene, eller der skal udarbejdes en observationsrapport med besøg i hjemmet. De kan også beslutte, at der skal gennemføres en mere omfattende børnesagkyndig undersøgelse, hvor der er hjemmebesøg og indhentes dokumentation.

De sidste to modeller benytter man, hvis der for eksempel er en udtalelse fra børnehaven om, at der er problemer i et hjem, eller hvis barnet ikke trives. Og i de sager kommer børnene slet ikke i retten, idet dommeren træffer afgørelsen på baggrund af det skriftlige materiale, den børnesagkyndige udarbejder, eller efter en eventuel fælles drøftelse af sagen.

"Vi bruger en del tid på sagerne, men jeg tror, at vi af samme grund har mange forlig. Jo mere samarbejde, jo færre konflikter, og det har stor betydning for børnene, som typisk fornemmer alle konflikter. Når vi aflægger hjemmebesøg og laver børneundersøgelser, bliver børnene samtidig behandlet mere nænsomt, da det er mindre indgribende for dem at skulle møde os i deres hjem frem for i retten," siger Ruben Elgaard.

"Vi håber, at vi kan hjælpe forældrene med at få løsnet op for nogle af deres konflikter. Og at vi kan give forældrene en fornyet indsigt, som gør dem i stand til at lægge deres eget perspektiv til side til fordel for børnene, så projektet også får en virkning i familierne på lang sigt," siger Ruben Elgaard.

HVORNÅR MØDER BØRN OG UNGE I RETTEN?

Hver dag møder børn og unge i retten, og de møder retsvæsenet i mange forskellige sammenhænge.

Af journalist Birgitte Rørdam

Forældreansvarssager:

I forældreansvarssager, som handler om, hvem der skal have forældremyndigheden, og hvor barnet skal have bopæl, holdes samtaler med børn helt ned til 7-8 års alderen. Det vil normalt være en børnepsykolog, der står for samtalen og tilrettelægger forløbet. Der deltager almindeligvis også en dommer. Samtalerne holdes i et særligt rum i retsbygningen, der er indrettet med henblik på, at det skal være rart for børn.

Tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, bopæl og samvær

I sager om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed og samvær, der behandles af fogedretterne, kan det blive aktuelt at tale med det eller de involverede børn.

I samtaler med barnet skal der deltage en børnesagkyndig eller en repræsentant fra kommunen. Ofte lykkes det dog at forlige sagen, uden at barnet involveres. Desuden kan en samtale med barnet, hvor forældrene gøres bekendt med indholdet af samtalen og den børnesagkyndiges vurdering, også medvirke til, at forældrene indgår forlig.

Vidneforklaring

I straffesager og af til også i civile sager kan det være aktuelt, at unge afgiver vidneforklaring. Der vil typisk være tale om unge over 15 år, men indimellem også yngre børn, navnlig hvis deres forklaring er den eneste eller er afgørende for sagen.

Der kan i disse sager tages hensyn til den unge på flere måder. Det kan for eksempel ske ved at 'dørene lukkes' under den unges forklaring. Det betyder, at der ikke må være tilhørere til stede i lokalet. Dommeren kan også beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen og fra et andet lokale høre vidnets forklaring via en højtaler.

TEMA

Forurettede

I andre straffesager kan forurettede være et barn eller en ung under 18 år. Der kan være tale om mange former for kriminalitet, men mest indgribende for den unge vil det givetvis være at afgive forklaring om et seksuelt overgreb eller vold begået i familien.

Hvis vidnet ikke skal videoafhøres, kan der tages hensyn til den forurettede for eksempel ved at 'dørene lukkes' under den unges forklaring. Det betyder, at der ikke må være tilhørere til stede i lokalet. Dommeren kan også beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen og fra et andet lokale høre vidnets forklaring via højtaler.

Tiltalte i straffesager

Endelig kan tiltalte i en straffesag være en ung person mellem 15 og 18 år. Når man er over 15 år og har lavet kriminalitet, afvikles retsmødet som udgangspunkt på samme måde, som hvis man var voksen.

Dommeren vil her gøre sig umage for at forklare den unge, hvad der skal ske, så han eller hun forstår, hvad der foregår.

En rapport fra Justitsministeriet viser, at antallet af strafferetlige afgørelser for aldersgruppen 15 -17 år er faldet støt fra 5.526 i 2005 til 3.354 i 2014. Modelfotos.

NY FILM SKAL HJÆLPE UNGE VIDNER

Domstolsstyrelsen har produceret en film til unge, der skal møde i retten. Filmen er blevet til, fordi en undersøgelse har vist, at unge savner information om retssystemet og den retssag, de skal vidne i.

Af journalist Birgitte Rørdam

I 2015 blev to psykologer fra Børneteamet Center for Seksuelle Overgreb inviteret til dommermøder i henholdsvis Østre og Vestre Landsrets kredse for at fortælle om en undersøgelse om børn og unges oplevelser i retten. Undersøgelsen, der er lavet af Børneteamet og Børnerådet, viste, at det kan være meget skræmmende for børn og unge at skulle møde i retten. Blandt andet fordi de ikke ved, hvordan retssagen foregår, og hvad der forventes af dem. Den nye viden fik domstolene til at producere en film, der forklarer, hvad der sker, når unge møder i retten.

En af de første, der blev præsenteret for undersøgelsen om børn og unges oplevelser i retten, var højesteretsdommer Anne Louise Bormann, der desuden er formand for Strafferetsplejeudvalget.

"Vi blev i Strafferetsplejeudvalget bedt om at se på, hvordan man kunne udvide brugen af videoafhøringer af børn og unge. I den forbindelse var de unge piger, der deltog i undersøgelsen, inde og fortælle deres historier til udvalget. Og det gjorde stort indtryk på os," fortæller Anne Louise Bormann og fortsætter:

"De fortalte, at det at møde i retten næsten føltes som et større overgreb end det, de havde været udsat for. At de var bange for at møde overfaldsmanden, og at de følte, der blevet talt hen over hovedet på dem i et sprog, de ikke forstod. Men en del af de ting kunne man faktisk let gøre noget ved. Derfor henvendte jeg mig til præsidenten i Østre Landsret og sagde, at dommerne burde have mulighed for at høre om undersøgelsen," siger hun.

Kender ikke retssystemet

Anne Louise Bormann glæder sig over, at samme undersøgelse nu har ført til en film, som skal gøre det lettere for de unge.

"Hvis forsvarere, anklagere og bistandsadvokater ser filmen, tror jeg, at de vil have mere fokus på at forklare, hvad der foregår. Det vil måske også få bistandsadvokaten til at vise den unge

retssalen inden retsmødet. Jeg håber, at filmen vil føre til, at de unge vil føle sig bedre behandlet og er mere rolige, når de skal i retten," siger hun.

"Det er utrolig hårdt for eksempel at skulle vidne mod sine forældre, men med filmen kan man skabe noget ro omkring oplevelsen, fordi den informerer om, hvad der skal ske."

Pia Rathje, psykolog i børneteamet på Center for Seksuelle Overgreb på Rigshospitalet

Når Børneteamet Center for Seksuelle Overgreb gik i gang med undersøgelsen, var det fordi, de oplevede, at børn og unge havde det meget svært med at skulle vidne i retten. Det fortæller Pia Rathje, en af de to psykologer bag undersøgelsen.

"Vi bemærkede, at de børn og unge, der blev videoafhørt, var rolige efter afhøringen, mens de, der blev afhørt af kriminalpolitiet og efter det skulle i retten, havde det meget dårligt. De har svært ved at forstå, at det samme spørgsmål bliver stillet igen og igen, som det ofte sker ved politiafhøringen. Det får dem til at føle sig skyldige, hvilket mange føler sig i forvejen i sager om seksuelle overgreb. Ventetiden i retssager er desuden lang, og dem, der afhører, er ofte ikke uddannet til at tage sig af børn. Alt det er med til at skabe en angst hos de unge, der skal vidne, som altså for en stor del skyldes deres manglende kendskab til retssager," siger hun.

Ny viden blev taget alvorligt

Da undersøgelsen næsten lå færdig, skrev Børneteamet og Børnerådet et åbent brev til Justitsministeriet, hvor de påpegede nogle af de problemer, undersøgelsen viste. Kort efter blev de

TEMA

I filmen 'Når du skal i retten' fortæller unge om deres oplevelser som vidner. På den måde er de med til at hjælpe andre unge vidner ved at forberede dem på, hvad der skal ske.

indbudt til møde i Strafferetsplejeudvalget og dernæst til dommermøder, hvor de præsenterede undersøgelsen.

Og Pia Rathje er imponeret over så godt, undersøgelsen er blevet modtaget.

"Folk var fantastisk lydøre. Det viste sig, at den gjorde et kæmpe indtryk, for mange vidste ikke, hvordan børn og unge oplevede det," siger hun.

Merethe Eckhardt, udviklingsdirektør i Domstolsstyrelsen, er en af dem, der blev præsenteret for undersøgelsen på et dommermøde. Og hun fik med det samme tanken, at der burde laves en film, da levende billeder er et godt medie, når man skal nå de unge.

"Det gjorde indtryk at høre, hvor svært det var for de unge, men jeg kunne se, at vi ved at forberede de unge bedre kunne gøre situationen nemmere for dem. Når man ikke ved, hvad der sker, forestiller man sig alt muligt. Vi kan ikke ændre på, at de unge får stillet det samme spørgsmål flere gange. Men hvis de ved, at det er normalt, kan det fjerne følelsen af at 'være forkert' eller utroværdig. Det er også rart for de unge at vide, at en retssag kan tage lang tid og helt op til to år, hvis sagen ankes. På samme måde ville det have hjulpet dem, hvis de havde set retssalen og set, hvor de skulle sidde," siger hun.

Positive reaktioner

Merethe Eckhardt indbød psykologerne, repræsentanter for politi, anklagemyndighed, Børns Vilkår og et produktionsselskab til et møde for at finde ud af, om ideen om en film kunne bære. Og et halvt år efter var filmen 'Når du skal i retten' færdig. For Merethe Eckhardt er målet nu, at filmen bliver brugt af relevante faggrupper og organisationer, så den når ud til alle de unge, der har brug for den, på det tidspunkt, de har brug for den.

"Heldigvis er den blevet godt modtaget. Politiet har lagt den

på deres sociale medier, herunder facebook, og her så jeg en kommentar: "Havde jeg bare vidst det". Og en advokat har i sit fagblad udtalt, at filmen har en retssikkerhedsmæssig gevinst, fordi de unge ved at se den er bedre forberedt og dermed kan afgive en bedre forklaring. Det er de fagfolk, der arbejder med unge, som bedst ved, hvad unge kan få ud af at se filmen, og når de har taget godt imod den, er vi nået langt," siger Merethe Eckhardt.

Også Pia Rathje glæder sig over filmen.

"Filmen tager højde for mange af de spørgsmål, børnene har. Den kan anvendes af fagpersoner, eller man kan som familie eller ung finde den på nettet. Jeg har selv set den med unge, der skulle i retten, og det var en god oplevelse for dem. Det er utroligt hårdt for eksempel at skulle vidne mod sin forældre, men med filmen kan man skabe noget ro omkring oplevelsen, fordi den informerer om, hvad der skal ske", siger hun.

Filmene 'Når du skal i retten' har siden april i år været tilgængelig på YouTube, ligesom den er sendt ud til en lang række samarbejdspartnere, der arbejder med børn og unge. I filmen optræder også unge, der fortæller om deres oplevelse med at vidne i retten.

SE FILM PÅ YOUTUBE

Link til filmen 'Når du skal i retten':
www.youtube.com/watch?v=z_GMbA99aKs

Der er også lavet en film til børn og unge, der skal i retten, fordi de er tiltalt for noget strafbart.

Link til filmen 'I retten som tiltalt':
www.youtube.com/watch?v=_aZgKIMPkHo

Modelfotos. Samtaler med børn i forbindelse med retssager gennemføres gerne i mindre formelle rum og ofte med brug af en børnesagkyndig.

STØRRE ENSARTETHED I FORÆLDREANSVARSSAGER

En gruppe dommere vil kortlægge retternes behandling af familieansvarssager og derefter foreslå en palet af handlemuligheder, som kan tilbydes af alle retter.

Af journalist Birgitte Rørdam

Byretternes behandling af sager om forældremyndighed og barnets bopæl har efter indførelsen af forældreansvarsloven i 2007 udviklet sig forskelligt. Det har fået en gruppe dommere, der i 2015 deltog i et seminar om barnet i retsprocessen, til at tage initiativ til at danne et familieretligt netværk. Målet er at kortlægge retternes praksis på området og se, om der kan udvik-

les en palet af muligheder, som kan tilbydes af alle retter for at skabe større ensartethed i behandlingen af sagerne og synliggøre disse muligheder for brugerne.

I dag er der retter, der som udgangspunkt alene inddrager den børnesagkyndige til at afholde børnesamtalen. Der er også retter, der i de fleste sager udpeger børnesagkyndige til at

deltage allerede i et forberedende retsmøde med parterne. Der er retter, hvor udtalelser fra skole og daginstitution indhentes før første retsmøde, og retter, hvor udtalelser først indhentes efter. Og der er retter, der anser retsmægling som velegnet til at løse tvister i sager om forældremyndighed og barnets bopæl, mens andre retter er tilbageholdende med at tilbyde retsmægling i denne type sager.

.....
"Det bedste vil være, hvis paletten af muligheder bliver den samme. Får vi det, vil advokater kunne foreslå en eller flere af mulighederne ud fra den enkelte families behov."

Jakob Fink Nielsen, dommer ved Retten i Roskilde
.....

"De forskelle, der er i behandling af sagerne, gør det svært for advokaterne. De kommer i mange forskellige retter og ved ikke altid, hvordan de lokale nuancer er, og hvordan de skal forberede klienten forud for sagens behandling. En fælles indsats vil betyde en bedre udnyttelse af de erfaringer, de enkelte retter gør sig," siger Vivi Kahr Rasmussen. Hun er dommer ved Retten i Aarhus og er en af initiativtagerne til projektgruppen.

En vigtig del af netværkets arbejde vil være at få belyst, hvordan retterne behandler denne type sager. Der vil derfor blive sendt et spørgeskema ud til alle retter og blive lavet en analyse af svarene, som vil blive præsenteret på det første netværksmøde den 5. september 2016. Deltagerkredsen i netværket er projektgruppen samt en dommer fra hver byret, fra landsretterne og Højesteret.

"Det her handler om at afdække og inspirere. Og så håber jeg, at vi kan få lavet en mere ensartet sagsbehandling ved retterne: Det kan være, at vi tilbyder deltagelse af en børnesagkyndig under sagens forberedelse. Det kan også være et tilbud om at afholde børnesamtaler i tilknytning til det forberedende retsmøde, eller at der bliver tilbudt retsmægling i tilfælde, hvor den børnesagkyndige har haft en børnesamtale med barnet," siger Vivi Kahr Rasmussen.

Nemmere for advokaterne

Et andet medlem af projektgruppen er Jakob Fink Nielsen, dommer ved Retten i Roskilde. Han ser frem til at få klarhed over, hvad retterne faktisk gør i de her sager. Og han håber, at det bliver muligt at blive enige om at tilbyde en række muligheder til gavn for brugerne.

"Det bedste vil være, hvis paletten af muligheder bliver den samme. Får vi det, vil advokaterne kunne foreslå en eller flere af mulighederne ud fra den enkelte families behov. For advokaterne kender familien, mens vi dommere ved sagens start kun har kendskab til, hvad forældrene ønsker," siger han.

Også af hensyn til børnene og deres forældre bør der være mere ensartethed i de muligheder, der tilbydes i sagsbehandlingen, vurderer Jakob Fink Nielsen.

"Børnene og deres forældre skal kunne se og forstå, hvad der kan eller skal foregå i sagen. Sådan er det ikke altid i dag. Det bygger jeg på meldinger fra advokater. Og det må ikke afhænge af, hvor man bor, hvilke muligheder man har. Arbejdet kan måske også være med til at belyse, om vi har nogle mangler, vi bør korrigere for eventuelt lovgivningsmæssigt som for eksempel at tilbyde en mere udbredt brug af forligsmægling, eller om det eksisterende system fungerer fint. Det ser jeg frem til at få afdækket," siger han.

Projektforløbet er sat til at vare halvandet år. Der vil undervejs blive afholdt flere netværksmøder, det første efter sommerferien.

Formål med projektet:

- At kortlægge og beskrive de retningslinjer eller modeller, som retterne aktuelt behandler sager om forældreansvar og bopæl efter, herunder retternes anvendelse af retsmægling i familieretlige sager,
- Inden for de eksisterende regler at komme med forslag til sagsbehandlingsmodeller, der afhængigt af familiens behov og den enkelte sags konkrete omstændigheder kan tilbydes af alle retter,
- At komme med forslag til, hvordan der sikres ensartethed i kommunikationen om sagsbehandlingsmodeller og praksis i forhold til brugerne.

De er med i projektgruppen:

Dommer Nanna Blach, Retten i Glostrup
Byretspræsident Birgitte Holmberg, Retten i Helsingør
Dommer Jakob Fink Nielsen, Retten i Roskilde
Dommer Margrete Nissen, Retten i Hillerød
Dommer Vivi Kahr Rasmussen, Retten i Aarhus
Udviklingsdirektør Merethe Eckhardt, Domstolstyrelsen
Projektleder Christian Lundblad, Domstolstyrelsen

DIGITALE RETSMØDER I STRAFFESAGER SPARER TID OG PENGE

Et projekt om digitale retsmøder i straffesager i retterne i Sønderborg og Esbjerg gav gode resultater – alle involverede parter ser gevinster i at digitalisere mere.

Af journalist Sune Fætter

Dommer Niels Deichmann fra Retten i Sønderborg har ingen forbehold, når han skal fælde dom over fire prøvesager med digitale retsmøder i straffesager, som retterne i Esbjerg og Sønderborg har gennemført.

"Tidsbesparende, billigere og bedre", lyder den korte evaluering, som han og en tværfaglig arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for både forsvarerne, anklagemyndigheden, politiet og de to retter er nået frem til på baggrund af gennemførelse af digitale retsmøder i to tilståelsessager og to voldssager – en af hver ved hver ret.

Gevinsten er både konkret i form af færre udgifter til porto, mindre tid og resurser til kopiering og sparet tid i retten med at blade i sagerne. Gevinsten er også oplevelsen af at kunne levere et bedre produkt:

"Anklageren og forsvareren har i en domsmandssag en stor pædagogisk opgave med at beskrive hændelsesforløbet for retsformand og de to lægdommere. Her er visualiseringen, som brugen af digitalt udstyr gør mulig, en stor hjælp. Hvis man eksempelvis afhører en tiltalt i en voldssag om, hvilken vej vedkommende gik hjem fra byen den pågældende aften, så styrker det forståelsen at kunne vise et bykort på en skærm og følge ruten," siger Niels Deichmann.

Koncept testet på to typer sager

Både byretterne og landsretterne har i forskelligt omfang forsøgt sig med digitale retsmøder, og erfaringen viser, at

alle involverede parter har set en rationaliseringsgevinst ved at erstatte papir og mapper med tablets og pc'er.

.....
"Tilståelsessagerne har et stort rationaliseringspotentiale, fordi bilagene ikke bruges så meget i retten, men ved forberedelse af sagen."

Niels Deichmann, dommer i Retten i Sønderborg

.....
Prøvesagerne fra Esbjerg og Sønderborg adskiller sig ved, at det ikke var konkrete sager, der blev forsøgt behandlet digitalt – men så at sige konceptet for gennemførelse af digitale retsmøder, der blev testet på tilfældige sager.

Arbejdsgruppen valgte to voldssager og to tilståelsessager som prøvesager:

"Voldssagerne er ofte afgrænsede, og der er typisk et billedmateriale, som spiller en stor rolle. Her er av-udstyr en klar gevinst. Tilståelsessagerne har et stort rationaliseringspotentiale, fordi bilagene ikke bruges så meget i retten, men ved forberedelsen af sagen," siger han.

Øget sikkerhed

Evalueringen af forsøget i de to retter viser, at de primære udfordringer har været af praktisk karakter: At vende bilag rigtigt, når de skannes ind, sikre den rigtige opløsning ved indskanning af fotos og lignende. Herudover har arbejdsgruppen forholdt sig til problemstillinger af mere

formel karakter – eksempelvis spørgsmålet om, hvornår sagsdokumenter, der fremsendes elektronisk, kan betragtes som værende indbragt for retten.

Et andet emne, der har været drøftet, er de sikkerhedsmæssige udfordringer ved, at man har sagsdokumenter liggende på sin tablet.

Danske Advokater vurderer, at der ikke er særlige sikkerhedsmæssige problemer forbundet med at have elektroniske sagsdokumenter, hvis man ellers som advokat behandler sin tablet som sine andre dokumenter.

Niels Deichmann er enig og ser ligefrem gevinster ved det:

"De elektroniske sagsdokumenter øger sikkerheden. Hvis jeg tager en sag med hjem og mister min taske, så kan alle læse sagen. Mister jeg min iPad, er den for det første beskyttet af et password, og derudover kan dens indhold slettes fra centralt hold," siger han.

Ny praksis

Den 12. februar 2016 er der indgået en central samarbejdsaftale om digitale straffesager mellem Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten og Rigspolitiet. Aftalen indebærer, at bl.a. hovedforhandlingen i voldssager fremover skal afvikles digitalt.

Den tværfaglige arbejdsgruppe er nu i gang med at lave udkast til aftaler for retterne i Esbjerg og Sønderborg.

"Det, at vi har været igennem forløbet med de fire prøvesager, gør, at vi føler os godt klædt på til opgaven," siger Niels Deichmann.

GEVINSTER OG BEGRÆNSNINGER

Arbejdsgruppen udpegede gevinster og begrænsninger ved digitale retsmøder i straffesager:

Gevinster:

- Tidsbesparende – før, under og efter – for alle parter.
- Økonomi – porto og kopiering begrænses.
- Sagerne præsenteres bedre for retten ved øget brug af visuelle medier.

Begrænsning:

- Mindre velegnet i arrestantsager, blandt andet fordi forsvareren ikke må tage sin tablet med ind i arresten.

LANDSDÆKKENDE AFTALE SKAL ØGE ANTALLET AF DIGITALE HOVEDFORHANDLINGER

[Domstolene, Rigspolitiet og Rigsadvokaten har indgået en samarbejdsaftale om at gennemføre flere digitale hovedforhandlinger i straffesager.](#)

Af kommunikationskonsulent Marie Clemmesen

Siden 2014 har domstolene haft fokus på at gennemføre flere retsmøder med digital bevisførelse og med digitalt sagsmateriale på pc eller tablets, og den nye samarbejdsaftale med politiet og anklagemyndigheden er en del af denne indsats. Aftalen omfatter nævningesager, røverisager, voldssager, sædeligheds-sager mod mindreårige, børnepornosager samt større sager om økonomisk kriminalitet. Det betyder, at omtrent 4.000 sager over det kommende år kan afvikles med digitale retsmøder.

Fra lokalt til nationalt

Et digitalt retsmøde betyder, at sagens akter er blevet fremsendt digitalt, og at parterne og retten anvender digitale sagsakter under hovedforhandlingen i retten, så dokumenter, billeder, film, lydfiler mv. kan fremvises via AV-udstyr i retslokalet. Samarbejdsaftalen indeholder beskrivel-

ser af, hvilke sagstyper, aftalen omfatter, hvilket udstyr, der er til rådighed i retterne, hvordan sagens materiale skal udformes og afleveres samt konkrete formuleringer af opgaver og roller, så den enkelte myndighed bedre kan planlægge og have tillid til, at digitale retsmøder forløber som aftalt.

I de seneste år har en række retter indgået lokale aftaler med anklagemyndighed, advokater mv. om gennemførelse af enkelte sager eller konkrete sagstyper. Den nationale samarbejdsaftale gør det muligt at øge volumen i antallet af sager i hele landet.

I forbindelse med indgåelse af samarbejdsaftalen er der dog også en fælles forståelse af, at der enkelte steder kan være kapacitetsudfordringer, for eksempel i antallet af digitale retssale, som gør det nødvendigt at fravige den fælles aftale lokalt. En sådan konkret og midlerti-

dig lokal aftale er derfor også mulig inden for rammerne af den fælles aftale.

Evaluering af aftalen

Samarbejdsaftalen er udarbejdet i regi af projektet 'AV-udstyr i retterne' og beskriver roller, ansvar, sagstyper mv. Den blev godkendt af Toplederforum den 12. februar 2016 og træder i kraft pr. 1. maj og 1. november i år.

Aftalen implementeres i første omgang i byretterne. Den gælder for store sager indleveret til retterne efter 1. maj 2016, og for de øvrige omfattede sager indleveret efter 1. november 2016.

Samarbejdsaftalen skal evalueres hvert halve år, så erfaringer kan indarbejdes og samarbejdet løbende kan optimeres. I forbindelse med den første evaluering skal det vurderes, om landsretterne også skal omfattes af aftalen.

NÅR KAOS SKAL KOORDINERES

Hvepsebo-sagen gjorde Retten i Lyngby til et myrebo af dommere, tolke, retsbetjente, politi og stribevig af rumænere, som skulle for en dommer i en fart. Minutiøs planlægning og godt samarbejde blev afgørende for en succesfuld afvikling.

Af journalist Sune Falther

'Hvepsebo-sagen' drejer sig om økonomisk svindel og menneskehandel, hvor over 100 rumænere blev lokket til Danmark med løfte om arbejde, men i stedet blev indlogeret under kummerlige forhold og udnyttet til økonomisk kriminalitet.

Sagen er blevet kaldt danmarkshistoriens største sag om menneskehandel, og det var da også omfattende, da politiet slog til med en nøje planlagt og meget omfattende politiaktion den 25. februar 2015, hvor flere hundrede politifolk medvirkede til ransagning af 60 adresser på Sjælland.

"I sager af den her størrelse bliver logistikken hurtigt et alvorligt problem, hvis vi på grund af dårlig planlægning kommer på kant med den grundlovssikrede ret til at blive stillet for en dommer inden for 24 timer."

Flemming Schønnemann, retspræsident ved Retten i Lyngby

79 rumænere blev antruffet, og da dén gruppe først var sorteret i ofre og bagmænd, blev 22 sigtede anholdt.

Det blev startskud til en anden, nøje planlagt og omfattende koordineret aktion: At få de anholdte stillet for en dommer til grundlovsforhør i løbet af 24 timer.

"Dommervagten har ikke beredskab siddende standby til at håndtere 22 grundlovsforhør en onsdag aften. Derfor var vi forberedt på aktionen og havde briefet dem, der kunne blive involveret," siger retspræsident Flemming Schønnemann fra Retten i Lyngby.

Fælles mål afgørende

Sideløbende med efterforskningen og planlægningen af indsatsen satte politiet og Retten i Lyngby sig sammen for at planlægge logistikken på dagen.

"Vi satte et fælles hold, som lagde en detaljeret plan for fremstillingen," siger politikommissær Allan Lørup, efterforskningsleder i Task Force Indbrud, som overtog sagen i efteråret 2014.

"Vi gennemgik de fysiske rammer og planlagde alt det, vi kunne – fra placering af arrestanter til brug af toiletter; fra mad til parkering. Da vi af gode grunde ikke kunne vide, hvor mange arrestanter vi ville komme med, eller hvordan de ville opføre sig og agere, var det vigtigste element af planlægningen dog enigheden om, at det fælles mål fik førsteprioritet på dagen," siger Allan Lørup.

HVEPSEBO-SAGEN

Der blev afsagt dom den 14. marts 2016 på 49. retsdag over sagens bagmand, som blev idømt fængsel i 7 år og 11 måneder.

Der er i sagen i Lyngby i alt udmålt fængsel i 68 år og 11 måneder fordelt på 13 dømte.

Sagerne har været fordelt på henholdsvis Retten i Hillerød (3 tiltalte), Retten i Glostrup (5 tiltalte) og Retten i Lyngby (13 tiltalte).

Status i sagen pr. 18. maj 2016:

- Anholdelser og varetægtsfængslinger i Rumænien den 11. marts 2016. Fund af 2,1 mio. kroner.
- Varetægtsfængslinger i Danmark med henblik på udlevering til Rumænien.
- Sagen verserer fortsat i Glostrup.
- Mindre sager verserer.

Fra Retten i Lyngby var det retspræsidenten selv, der satte sig i spidsen for opgaven:

"Man forbereder sig alt det, man kan, men man kan ikke vide det hele. Den gode dialog og fælles forståelse var den vigtigste del af, at vi fik en smidig dag."

Allan Lørup, politikommissær og efterforskningsleder i Task Force Indbrud

"I sager af den her størrelse bliver logistikken hurtigt et alvorligt problem, hvis vi på grund af dårlig planlægning kommer på kant med den grundlovssikrede ret til at blive stillet for en dommer inden for 24 timer," siger Flemming Schønnemann.

Grundlovsforhør 14 timer i streg

En uge før aktionen forberedte Flemming Schønnemann rettens dommere og kontorfolk på, at de skulle forvente aftenarbejde den pågældende dag. Det holdt stik. I takt med, at politiet tømte Sjælland for rumænere, blev retten fyldt. Otte retsmøder og 22 grundlovsforhør førte til 20 fængslede. Der var 55 timers grundlovsforhør fordelt på fire dommere; en enkelt dommer havde 14 timer i streg.

Undervejs blev utraditionelle metoder taget i brug. Retten i Lyngby har eksempelvis ikke faciliteter til at kunne lade 22 arrestanter sidde i hver sit venterum. Det løste man ved at lade nogle af arrestanterne vente i patruljevogne uden for retten.

"Sådan en dag minder om en eksamen, og jeg synes da, vi bestod," siger Allan Lørup.

"Man forbereder sig alt det, man kan, men man kan ikke vide det hele. Den gode dialog og fælles forståelse var den vigtigste del af, at vi fik en smidig dag," siger han.

FIRE AFGØRENDE INGREDIENSER:

Gruppen bag koordineringen af 'Hvæpsebo-sagen' har følgende anbefalinger til andre retter, som måtte stå med sager af et lignende omfang:

- Åben og ærlig dialog: Sørg for, at ordet er helt frit i planlægningsgruppen, og at dialogen hele tiden er tæt.
- Accepter afvigelser: Revider planen konstant.
- Anerkend hinandens virkelighed: Den gensidige respekt og forståelse er afgørende.
- Husk det fælles mål: Hold det overordnede mål med indsatsen for øje hele tiden.

Stram planlægning

Efter grundlovsforhørene gik en ny planlægning i gang – at få arrestanternes sager afgjort, og navnlig at få sagerne afgjort inden for tidsrammen. Da man planlagde hovedforhandlingerne, var det nemlig med en bagkant i form af den meget omfattende Amager Bank-sag, som allerede havde fast dato ved Retten i Lyngby.

"Vi vidste, at vi skulle være skarpe på tidsplanen for at nå det inden for de 55 retsdage, vi satte af til Hvæpsebo-sagen, så vi fortsatte det gode samarbejde fra grundlovsforhøret," siger Flemming Schønnemann.

Planlægningsgruppen blev udvidet med Michael Vest, chef for klienttransport ved Kriminalforsorgen Hovedstaden.

"Meget afhænger af, at man får forholdt sig til de helt lavpraktiske opgaver," siger Michael Vest:

"Hvordan fragter vi vores arrestanter fra Vestre Fængsel gennem den københavnske morgentrafik til rette tid? Og hvad gør vi af dem, når de er fremme? Hvad gør vi, hvis en af dem har brug for at tisse, og hvilke toiletter kan vi bruge? Det er mange små spørgsmål, som samlet set hurtigt kan give uoverstigelige problemer, hvis det forsinker retten fem minutter her og ti minutter der," siger Michael Vest.

"Vi havde aftaler om alt fra trusselsbillede til spisetider; fra placering af tolke til håndtering af pårørende. Det var meget detaljeret."

Michael Vest, chef for klienttransport ved Kriminalforsorgen Hovedstaden

20 kander vand

Detaljeringsgraden var også her særdeles høj. Hver sten blev vendt og en løsning fundet. Retten i Lyngby har eksempelvis rygeforbud, og derfor informerede Michael Vest arrestanterne om, at de måtte købe et nikotinplaster inden.

"Vi havde aftaler om alt fra trusselsbillede til spisetider; fra placering af tolke til håndtering af pårørende. Det var meget detaljeret," siger Michael Vest.

Eksempelvis var der beskrevet, at der skulle stå 20 kander vand i retssalen fra morgenstunden, hvoraf de 14 skulle placeres på bordene og de seks på et rullebord, så forsvarerne kunne udskifte dem.

Selv om planlægningen var minutøs, havde gruppen bag samtidig en åben fælles hotline, så man hele tiden opdaterede hinanden om ændringer:

"Der var en rigtig god løbende dialog. Samtidig var der fra alle sider den nødvendige fleksibilitet og vilje til at nå det fælles mål. Derfor nåede vi gennem sagen til planlagt tid," siger Flemming Schønnemann.

FRA DOMMER- FULDMÆGTIG TIL FORRETNINGSSPECIALIST

Domstolsstyrelsen trækker i disse år hårdt på retternes viden og hjælp til forskellige tværgående projekter. Men hvad lokker domstolsjuristerne til styrelsen, og hvad lærer de her, som de kan tage med videre i deres arbejde?

Af kommunikationskonsulent Marie Clemmesen

Hvis domstolene skal opnå kortere sagsbehandlingstider og mere ensartethed i opgaveløsningen, er det vigtigt med en høj grad af dialog og erfaringsudveksling retterne imellem og mellem retterne og Domstolsstyrelsen. Igennem de seneste år har flere dommere og dommerfuldmægtige været indlånt som 'forretnings-specialister' i styrelsen, hvor de har været tilknyttet forskellige projekter og her bidraget med deres viden om retsprocessen og praktiske arbejdsgange i retterne. Udvekslingen af medarbejdere er værdifuld både for styrelsen og for retterne, men på det personlige plan tager de indlånte domstolsjurister også vigtige erfaringer med sig.

Fokus på sagsgange

Dommerfuldmægtig Dorthe Borggaard Kristoffersen har været ansat ved domstolene siden 2001. Igennem årene har hun arbejdet i forskellige afdelinger ved forskellige retter, blandt andet som souschef i Københavns Byrets fogedafdeling, hvor hun var tilknyttet forskellige projekter om udvikling af sagsgange.

Dorthe Borggaard Kristoffersen er generelt meget optaget af, hvordan kan vi lave nogle gode afgørelser effektivt, lære af hinanden afdelingerne og retterne imellem og udvikle os fagligt. Hun syntes,

det var spændende at arbejde sammen med sine kollegaer om at finde løsninger, der gør en positiv forskel i rettens hverdag. Det var grunden til, at hun slog til, da der i 2015 opstod en mulighed for at blive indlånt til Domstolsstyrelsen som tovholder på det såkaldte 'Tekstprojekt'.

.....
"Det er en anden form for ansvar. Ved retterne træffer man afgørelse i straffesager og sætter måske en person i fængsel i flere år. I styrelsen skal man fastlægge, hvad et sagsbehandlingssystem skal kunne for at være et godt arbejdsredskab for 1.000 medarbejdere ved domstolene."

Dorthe Borggaard Kristoffersen, dommerfuldmægtig og
forretningspecialist

.....
I Domstolsstyrelsen indgik Dorthe Borggaard Kristoffersen i Jura-enheden og oplevede, hvordan det er at være jurist i en styrelse.

"Jeg har prøvet det tidligere, men man glemmer det måske lidt, da det er en del anderledes end arbejdet ved domstolene. Desuden var jeg meget glad

for mine kollegaer i Københavns Byret, og jeg havde ikke forestillet mig, at jeg ville få lige så gode relationer i styrelsen, men det har jeg faktisk fået. De tog rigtig godt imod mig i Jura, og jeg lærte hurtigt nye kollegaer at kende i de andre centre," siger hun.

Styring af samarbejde på tværs

Tekstprojektet handlede om udarbejdelse af en fuldstændig tekstsamling til JFS Civil. Teksterne skal kunne anvendes af alle retter og om muligt i flere sagstyper. Tekstudkastene blev udarbejdet på workshops af medarbejdere fra retterne og blev efterfølgende behandlet i Tekstudvalget for civile sager og straffesager.

"Det var spændende at have mange samarbejdsflader både internt og eksternt og få enderne til at hænge sammen. Jeg skulle planlægge og koordinere tekstarbejdet og sørge for, at vi fik det bedste produkt – juridisk, men også set i forhold til det daglige arbejde ved retterne. En vigtig del af arbejdet var at holde workshops med deltagelse af forskellige medarbejdergrupper fra retterne, og personligt fik jeg en gevaldig energindsprøjtning af at facilitere processen og møde de mange engagerede kolleger, som ligger inde med stor viden," fortæller Dorthe Borggaard Kristoffersen.

Dorthe Borggaard Kristoffersen har blandt andet bidraget til 'Straffepost'-projektet, hvor hun har samarbejdet med politi, anklagemyndighed og Kriminalforsorgen på en anden måde, end hun er vant til fra sit 'normale' arbejde i fogedafdelingen i Københavns Byret.

I efteråret 2015 udløb Dorthe Borggaard Kristoffersens indlån til Tekstprojektet, men hun valgte at fortsætte i styrelsen, nu i enheden for it-udvikling, hvor de fastansatte hovedsageligt er projektledere, it-udviklere, forandringskonsulenter mv. Her blev hun tilknyttet 'Straffepost', som er et projekt mellem domstolene, politi, anklagemyndighed og Kriminalforsorgen.

"Det har været interessant at skulle samarbejde på tværs af myndigheder og udvikle et fælles arbejdsredskab. Og det

har været sjovt for en gangs skyld som jurist at være lidt af en fremmed fugl, men på en presset dag kan det da også være irriterende at skulle forklare en gang til, hvorfor en sagsgang er fuldkommen nødvendig ved retterne," siger Dorthe Borggaard Kristoffersen.

En anden form for ansvar

"En ting, man måske særligt skal vænne sig til ved at være indlånt, er ansvaret. Det er en anden form for ansvar. Ved retterne træffer man afgørelse i straffesager og

sætter måske en person i fængsel i flere år. I styrelsen skal man fastlægge, hvad et sagsbehandlingssystem skal kunne for at være et godt arbejdsredskab for 1.000 medarbejdere ved domstolene. Ansvar er forskelligt. Men når det er sagt, er det også en del af arbejdet i styrelsen, at en bestemt mail måske skal godkendes af to overordnede, inden den kan sendes. Det er vi ikke vant til ved retterne," siger hun.

Dorthe Borggaard Kristoffersen fremhæver også perspektivet som en anden forskel mellem arbejdet ved retterne og i styrelsen.

"Som domstolsjurister har vi primært fokus på de konkrete sager og arbejdet i den enkelte ret. Som indlånt i styrelsen arbejder man som udgangspunkt med opgaver, der går på tværs af retterne. Man kommer også tættere på det politiske niveau og får mulighed for at stifte bekendtskab med udvalgsarbejde o.a., der siden munder ud i lovændringer. Jeg synes, at det er givende som domstolsjurist at få mulighed for at arbejde ud fra denne vinkel også," siger hun.

Langt fra det juridiske

Der er mange projekter i gang i styrelsen, og i flere sammenhænge er der brug for domstolsjuristernes kompetencer.

"Der er tale om meget forskellige opgaver, så hvis man overvejer at blive indlånt, er det vigtigt at sætte sig ordentligt ind i, hvad man skal lave. Det er nogle helt andre opgaver, end vi er vant til ved retterne, så det kan godt være anderledes, end man umiddelbart forestiller sig," siger Dorthe Borggaard Kristoffersen.

I it-projekterne veksler forretnings-specialisternes opgaver meget over tid, alt efter hvilken fase projektet er i. Som indlånt skal man derfor være forberedt på opgaver, der er langt fra det juridiske.

"Tingene ændrer sig hurtigt i et udviklingsmiljø, og så sidder du måske pludselig og tester et sagssystem på en dag, hvor du troede, at du skulle skrive et notat om nye sagsgange. Det skal man være indstillet på. Til gengæld kan der også være mulighed for at få helt nye kompetencer. Jeg arbejder for eksempel også med uddannelse og kommunikation," fortæller Dorthe Borggaard Kristoffersen.

ALLE ER LIGE NØDVENDIGE

Christina Møller

Dommerfuldmægtig fra Retten i Nykøbing Falster indlånt som forretningspecialist til projektet 'Domsdatabase', enheden for it-udvikling

Hvorfor søgte du stillingen i Domstolsstyrelsen?

Jeg blev ansat ved Danmarks Domstole, mens jeg stadig læste jura. Jeg startede ved mit første embede få dage efter min

sidste eksamen på studiet. Jeg elsker mit arbejde, og var ikke klar til at give slip på det, men jeg kunne også godt mærke, at det efter mere end otte års ansættelse var vigtigt for mig at prøve noget andet.

Da jeg så indlånsopslaget i styrelsen, hvor de søgte en dommerfuldmægtig som forretningspecialist på et projekt i seks måneder, tænkte jeg, at det var en gylden mulighed for mig at prøve noget andet uden at give slip på mit job. Og jeg skal være ærlig og sige, at jeg tænkte at

PROJEKTLEDELSE OG ADMINISTRATIVE KOMPETENCER

Johann Herzog

Dommerfuldmægtig ved Københavns Byret, sektion 3, tidligere ansat som fuldmægtig og specialkonsulent i Domstolsstyrelsen

Hvilke opgaver løste du, da du var ansat i styrelsen?

I mine i alt ca. fire et halvt år i styrelsen var jeg tilknyttet både Jura og Byggeri og Udbud.

I Jura beskæftigede jeg mig med en bred vifte af opgaver, herunder stillingstagen til erstatningskrav fremsat mod Danmarks Domstole, høringer over lovforslag m.m., anmodninger om aktindsigt og persondatatilsyn med retterne, ligesom jeg fungerede som sekretær for en række arbejdsgrupper med deltagelse af ansatte ved retterne. Jeg deltog endvidere i gennemførelse af udbud, der på dette tidspunkt var forankret i Jura-enheden.

EN DEL AF DEN CENTRALE INDSATS

Dommerfuldmægtig Sune Dalgaard-Nielsen

Indlånt som forretningspecialist til projektet 'JFS Civil', Enheden for it-udvikling

Hvad tiltrak dig, da du søgte stillingen i Domstolsstyrelsen?

Jobindholdet virkede spændende. Der var tale om arbejde med udviklingen af det nye it-system til behandling af civile sager, og styrelsen havde i høj grad brug for en person som mig, der havde kendskab

til retternes arbejde med civile sager. Samtidig så jeg det som en mulighed for at udvikle mig fagligt i en ny retning, der ikke umiddelbart lå i forlængelse af arbejdet som domstolsjurist. Endelig var det ikke uden betydning, at styrelsen er placeret centralt og har en velfungerende frokostordning.

Hvad er det særlige ved at arbejde i styrelsen sammenlignet med i retten?

I Enheden for it-udvikling arbejder man

seks måneder kan alle holde ud. At det har vist sig at blive en mere længerevarende affære, er så en anden snak.

Hvad er anderledes i styrelsen end i retten?

Alt. Selve arbejdsindholdet er jo naturligvis anderledes. I stedet for at gå i retten deltager jeg i projektmøder med brainstorming og tegninger på tavler. Også sproget er anderledes, og det tager lidt tid at lære alle projektudtrykkene.

Jeg har dummet mig op til flere gange i den forbindelse.

I styrelsen er der yderligere en meget flad ledelsesstruktur. Alle bidrager med noget forskelligt og er akkurat lige nødvendige for at løse den konkrete opgave, og for at projektet bliver en succes. Der er stor respekt for medarbejdernes kompetencer, og ledelsen er god til at give positiv feedback.

Hvad har du lært af at arbejde i styrelsen, og hvordan tror du, at du kan bruge det fremover?

Jeg har naturligvis lært en hel del om projektarbejde. Det er noget, jeg tror, der kan være givtigt for alle, og som man kan bruge i alle mulige andre aspekter af både privat- og arbejdsliv.

Det kan varmt anbefales.

I Byggeri og Udbud fungerede jeg som udbudsjurist og var i den forbindelse tovholder og ansvarlig for Domstolsstyrelsen udbud af kontrakter, herunder om arkitekturrådgivning, Video3-løsningen, dommerkapper, retssalsinventar og conferencefaciliteter. Min rolle var videre at rådgive og vejlede styrelsens øvrige centre samt retterne om udbudsreglerne og om udarbejdelse samt indgåelse af kontrakter.

Hvordan adskiller hverdagen i styrelsen sig fra dit arbejde i retten?

Hverdagen i styrelsen adskiller sig markant fra hverdagen i retterne. Der er

dels den direkte borgerkontakt, som man som sådan ikke har i styrelsen, ligesom sagsporteføljen selvfølgelig er en helt anden.

Arbejdsopgaverne i Domstolsstyrelsen er jo mere af administrativ karakter, hvor der i retten først og fremmest skal træffes afgørelser i konkrete sager. På grund af berømmelser m.m., er der ikke helt den samme fleksibilitet til at tilrettelægge sin arbejdsdag, fridage m.m. Man skal i hvert fald være bedre til planlægge lidt længere ud i fremtiden, hvis man gerne vil have en fridag, skal til skole-hjem samtale eller lignende.

Hvad har du lært af at arbejde i styrelsen, og hvordan bruger du det i retten?

I forbindelse med retssager er det som anført tale om en helt anden form for sagsbehandling. Mine erfaringer fra styrelsen kommer mig derfor ikke som sådan til gode i den forbindelse. Jeg udfører dog også opgaver i Københavns Byret som administrationsfuldmægtig, hvor jeg blandt andet er tilknyttet en række projekter. Her kan jeg bestemt bruge de administrative kompetencer, jeg har tilegnet mig i styrelsen, herunder rollen som tovholder.

projektorienteret, og der er mange forskellige fagligheder repræsenteret i projektgrupperne. Det har klart været en udfordring at lære at tale det fagsprog, der følger med projektledelse og it-udvikling.

Hvad har du lært af at arbejde i styrelsen, og hvordan tror du, at du kan bruge det fremover?

Jeg har fået et nyt perspektiv på arbejdet ved retterne ved at være en del af den centrale indsats, der foregår i styrelsen. Man må også opøve lidt mere tålmodighed, da man ikke på samme måde som ved retterne har mulighed for egenhændigt at færdiggøre sine opgaver. Ofte er man afhængig af, at en række interne eller eksterne samarbejdspartnere yder deres bidrag til opgaveløsningen. Helt konkret tror jeg, at jeg vil få gavn af mit førstehåndskendskab til det nye JFS Civil, når min ansættelse i styrelsen udløber.

ER DET NOGET FOR DIG?

Hvis du er interesseret i at prøve at arbejde i Domstolsstyrelsen, er der forskellige ansættelsesformer:

1. De særlige indlænsstillinger, hvor du i en kortere periode indlænes halv- eller fuldtids i styrelsen for at bidrage med dit særlige forretningskendskab på særlige projekter.
2. Ansættelse i kortere eller længere perioder, hvor du har mere faste opgaver i styrelsen.

Hold øje med Intra, hvor alle ledige stillinger og indlån i styrelsen slås op under 'Ledige jobs'.

DOMSMANDSRETTE UNDER UDVIKLING

Både fra Justitsministeriets, kommunernes og domstolenes side er der stort fokus på at sikre, at lægdommerne afspejler befolkningen, og at de er rustet til den vigtige opgave, det er at vurdere skyld og idømme straf ved domstolene.

Af Camilla Krog, innovationspraktikant i Domstolsstyrelsen

Gennem de seneste år har der været et øget fokus på den danske lægdommerinstitution og i særlig grad indsatsen for at sikre egnetheden, alsidigheden og repræsentativiteten af de udvalgte domsmænd og nævninge. I den forbindelse nedsatte Justitsministeriet i 2009 en arbejdsgruppe, der havde til opgave at overveje, hvorledes det mest hensigtsmæssigt kunne sikres, at lægdommerne dels er egnede til deres hverv og dels i størst muligt omfang afspejler sammensætningen i den brede danske befolkning.

Anbefalinger til kommunerne

Den 21. april 2016 offentliggjorde arbejdsgruppen en rapport, som nu er sendt i høring i Justitsministeriet. Rapporten indeholder blandt andet forslag til ændringer i udtagelsen af lægdommere, herunder en række forslag, som skal sikre, at lægdommerne afspejler befolkningens sammensætning, hvad angår alder, erhverv, etnicitet mv.

Arbejdsgruppen kom også med en række anbefalinger om styrket kommunikation, som allerede blev bragt i anvendelse, da kommunerne sidste år udtog lægdommere til grundlisterne til perioden fra januar 2016 til og med december 2019.

På grundlag af arbejdsgruppens vejledning øgede kommunerne således under denne udvælgelsesperiode annoncering i lokale aviser og har i langt større udstrækning end tidligere haft kontakt til gymnasier, arbejdspladser og foreningsliv. Hundrevis af annoncer i aviser og på de sociale medier samt opslag på gymnasier og arbejdspladser fik et hidtil uset antal danskere til at udfylde kommunernes formular om at blive domsmand eller nævning og sikrede et langt større og bredere grundlag for et repræsentativt udtræk til grundlisterne.

Det har i mange kommuner medført et rekord højt antal ansøgere, og flere kommuner måtte fravælge endnu flere po-

Tabel. Lægdommere af anden etnisk herkomst end dansk fordelt efter periode.

Lægdommerperiode	Det faktiske antal udtagne lægdommere	Det forventede antal (fuld repræsentation)*	Det faktiske i forhold til det forventede antal
1996-udvalget	72	134	54%
2000-udvalget	97	175	55%
2004-udvalget	143	278	51%
2008-udvalget	292	390	75%
2012-udvalget	413	504	82%
2016-udvalget	495	590	84%

*Det forventede antal personer med anden etnisk herkomst end dansk er udregnet på baggrund af andelen af indvandrere/efterkommere i befolkningen.
Kilde: Rapport om lægdommeres repræsentativitet fra Justitsministeriets Forskningskontor, december 2015.

tentielle lægdommere, end de havde plads til at anføre på deres respektive grundlister.

Lægdommere afspejler i højere grad befolkningen

Grundlaget for at sammensætte et alsidig og repræsentativt korps af egnede lægdommere har dermed næppe været bedre, og som det fremgår af den nyeste rapport fra Justitsministeriets Forskningskontor er der også forbedring at spore. Her har man undersøgt repræsentativiteten af lægdommerpopulationen i det danske retssystem siden 1996.

For hver fireårige periode har man sammenlignet fordelingen hos lægdommerne med resten af befolkningen på parametre som køn, alder, uddannelse og etnicitet, og beskrevet, hvordan der blandt lægdommerne generelt har været en overvægt af mænd, de ældre aldersgrupper, de højtuddannede og etniske danskere.

Disse skævheder har varieret i omfang gennem årene, men fælles for dem er dog, at de generelt mindskes, og at lægdom-

merne pr. 1. januar 2016 i større udstrækning end tidligere afspejler den generelle danske befolkning. Mens andelen af lægdommerne, der er højere uddannet og tjener mere end gennemsnittet, er omtrent den samme som de seneste perioder, kan det eksempelvis fremhæves, at andelen af personer med anden etnisk herkomst steget til 84 procent af befolkningens reelle fordeling.

Frivillige og engagerede lægdommere

Det forhold, at langt flere danskere i dag vælger at udfylde kommunernes formular om at blive domsmand eller nævning, letter ikke blot kommunernes arbejde med at stille lægdommere til retterne. Det betyder også, at langt størstedelen af de lægdommere, der udvælges, har et stort personligt engagement i hvervet.

En domsmand med mere end 10 års erfaring beskriver det således:

"Jeg oplever det som en meget stor ære og et stort kald at være domsmand. Jeg forholder mig meget til det. Jeg prøver altid at

CAMILLA KROG

Camilla Krog, som selv har været domsmand, har for nylig afsluttet sin kandidatgrad i sociologi med et speciale om samspillet mellem lægdommere og juridiske dommere i domsmandsretten. I perioden fra april til juni 2016 var hun innovationspraktikant i Domstolsstyrelsen, hvor hun blandt andet har hjulpet en arbejdsgruppe, som er ved at undersøge, hvordan vi gennem inddragelse af lægdommerne kan udvikle en af grundpillerne i det danske retsvæsen.

Sådan oplevede Camilla mødet med domstolene:

"I efteråret 2011 blev jeg selv udtrukket som lægdommer og i februar 2012 mødte jeg for første gang op til en retssag i Retten på Frederiksberg. Jeg var spændt og nysgerrig, men også en anelse nervøs over den opgave, jeg stod overfor. Jeg havde aldrig været i en retssal før, vidste intet om hverken jura eller paragraffer og kendte generelt ikke særlig meget til den måde, hvorpå man behandler straffesager i Danmark.

Det indledende møde med dommeren besvarede en del af de praktiske spørgsmål, som jeg og den anden domsmand sad med. Eksempelvis forklarede han, hvor vi hver især skulle sidde, og hvornår vi skulle stå op, ligesom han fortalte, at vi blot skulle lytte og tage noter undervejs, men ellers ikke gøre noget. Denne del var for så vidt let nok.

Da vi nåede voteringen blev det dog klart for mig, at der var mange ting, jeg endnu ikke vidste om at være domsmand. Hvordan vurderer man troværdighed, når forklaringerne ikke stemmer overens? Hvad betyder det, at man skal være overbevist over 'enhver rimelig tvivl'? Og hvornår er man det?

Alt dette blev jeg heldigvis meget klogere på efterhånden, som jeg blev mere og mere rutineret.

Under dommernes kyndige vejledning lærte jeg at modtage og bearbejde større mængder af til tider modstridende information, og jeg lærte at vurdere, hvornår beviserne i en sag var overbevisende nok til at dømme.

Denne vejledning var afgørende for, at jeg kunne udfylde min rolle som lægdommer optimalt og med en god fornemmelse i maven, og derfor ville jeg ønske, at jeg havde modtaget den tidligere – altså inden min første sag."

være godt forberedt og frisk. Så jeg sørger for at have sovet godt, spist sundt, at komme til tiden og at være meget koncentreret og lyttende, ikke at blive distraheret og så videre. Så min rolle som domsmand – jo, jeg føler det som et kald og som en opgave, som JEG i hvert fald gør mit for at få løftet til det optimale.”
(Domsmand, 59 år)

Denne beskrivelse genkender mange dommere og andet af rettens personale. De oplever, at den typiske lægdommer er engageret og nysgerrig og udviser stor respekt og ansvarlighed i det arbejde, han eller hun udfører.

Nye lægdommere er mere tilbageholdende

Samtidig lægges der ikke skjul på, at det er en udfordring for retterne, og ikke mindst for dommerne, når der hvert fjerde år tiltræder tusindvis af nye lægdommere. De nye lægdommere er mere tilbageholdende og har endnu ikke den viden og erfaring med arbejdet, der gør det muligt at gennemføre voteringen ligeså effektivt og gnidningsfrit, som det er tilfældet med de rutinerede lægdommere. Når nye lægdommere træder ind i de danske retter for første gang, er de i den grad på udebane, og hvad der virker logisk og trivielt for den trænede jurist, kan være både nyt, fremmed og forvirrende for en debutant.

Lægdommere på udebane

Torsdag den 6. august 2015 modtog 10.000 danskere et brev om, at de fra 1. januar 2016 og fire år frem skal fungere som domsmænd og nævninge i de danske by- og landsretter. Disse helt almindelige mennesker har hverken juridisk uddannelse eller et særligt indgående kendskab til retssystemet. Til gengæld har de en vigtig opgave; nemlig at repræsentere dét, der populært betegnes som 'befolkningens retsfølelse'.

Væbnet med den almindelige borgers perspektiv og deres sunde fornuft træder lægdommerne ind i retterne og ind i det juridiske system. Her møder de en verden, som er helt anderledes end deres egen, og med helt andre former for social interaktion, end de er vant til. I retten hersker idealerne om objektivitet og konsistens, og derfor også helt specifikke retningslinjer for, hvem der udfører hvilke roller, og hvordan man opfører sig. De faste rammer øger ensartetheden af den juridiske proces og sikrer, at alle sagens parter bliver hørt undervejs, men er også medvirkende til at skabe og opretholde den respekt omkring retten og dens repræsentanter, som tilliden til domstolene i høj grad bygger på.

For nye lægdommere i retten er der imidlertid tale om noget af et kulturшок, og mange spørgsmål trænger sig på. Derfor kræver nye lægdommere en del mere vejledning af den juridiske dommer, og det tager både tid og ressourcer fra retterne.

Blandt andet derfor har Domstolsstyrelsen i de seneste år sat fokus på introduktionen af nye domsmænd og nævninge. Som et led i den løbende indsats for at sikre tidssvarende og ensartet information på tværs af retterne, udarbejdede Domstolsstyrelsen i 2015 et nyt og fælles informationsmateriale, der ensretter kommunernes og retternes kommunikation med lægdommerne.

I den forbindelse blev der udarbejdet et mere visuelt og overskueligt materiale i form af foldere, A5-kort, en tjekliste til informationsmøder og en film til de kommende nye lægdommere, der indeholder såvel praktisk information som en beskrivelse af en retssags forløb og rollen som lægdommer. Med dette arbejde søgte Domstolsstyrelsen at lette introduktionen af nye domsmænd og nævninge, således at de blev godt forberedt på opgaven og overgangen til den nye lægdommerperiode dermed gik så smertefrit som muligt.

Virker det, og kan vi blive bedre?

I foråret 2016, hvor størstedelen af de nye lægdommere havde haft deres debut i retten, gennemførte en arbejdsgruppe i Domstolsstyrelsen desuden en række fokusgruppeinterviews med lægdommere og grundlisteansvarlige fra forskellige kommuner. Formålet var at blive klogere på, hvordan kommunerne har taget imod og anvendt det nye materiale, samt hvordan de nye lægdommere har oplevet at blive introduceret til hvervet.

Arbejdsgruppen har på denne baggrund udarbejdet en rapport, der præsenterer de grundlisteansvarliges erfaringer med de nye vejledninger samt lægdommernes oplevelse af informationsmaterialet, introduktionsmøderne og deres første sag i retten. I forlængelse heraf kommer arbejdsgruppen med forslag til, hvordan materialet kan udbygges og videreudvikles frem mod næste udvælgelsesperiode i 2019, således at det i størst muligt omfang imødekommer såvel kommunernes efterspørgsel som lægdommernes ønsker og behov. Arbejdsgruppen præsenterer sine resultater ved afslutningen af Danmarks Domstoles Toplederforløb den 31. maj og 1. juni 2016.

GOD RETSLEDELSE KAN LÆRES

Et projekt om bedre retsledelse har givet mærkbare resultater i Retten i Glostrup.

Af journalist Sune Falther

Projektet, som retten har været i gang med siden efteråret 2015, skal afklare, om man kan træne kvaliteten af retsledelsen; altså ikke den juridiske del, men alt det rundt om.

"I dag kan jeg ikke gå ind i retten uden at tænke over, *hvordan* jeg går ind i retten," siger dommer Henrik Munkholm. Og det er blot en af de mærkbare forandringer,

han oplever af at deltage i projektet om udvikling af kvalitet i retsledelsen,

Det er retten selv, der har taget initiativet til projektet, som otte af rettsdommere deltager i. Hver dommer får tre undervisningsdage gennem forløbet. I den mellemliggende periode skal dommerne både arbejde med det, de har lært, og observere hinanden under retssager for

at give feedback. Observationen foretages også af eksterne konsulenter.

"Det er en arbejdsform, man lige skal vænne sig til. Det er uvant og lidt utrygt at modtage og give feedback. Man skal indstille sig på at udstille sig selv. Men det er en enestående mulighed for at få noget kvalificeret feedback på den retsledelse, vi udøver hver dag. Jeg har ikke fået

feedback på den del af mit arbejde, siden jeg som ung dommerfuldmægtig ind i mellem havde dommerne med. Det har manglet i vores uddannelse," siger Henrik Munkholm.

"Vidnet kan sagtens forstå alvoren, uden at jeg anlægger en unødvendig skarp tone."

Niels Deichmann, dommer ved Retten i Sønderborg

Han pointerer, at det er vanskeligt at få en saglig vurdering af kvaliteten af retsledelsen fra hovedpersonerne selv:

"Det giver ikke meget mening at dømme folk et års fængsel og bagefter spørge: 'Nå, føler du dig ellers godt behandlet?'," siger Henrik Munkholm.

Henrik Munkholm mener, at projektet har været 'helt utrolig lærerigt'.

"Konsulenterne er uden juridisk kendskab og har helt friske øjne på os. Og de stiller spørgsmål til alt. Eksempelvis blev jeg spurgt, om jeg var opmærksom

på, at jeg under procedurerne flere gange kiggede på anklageren, men ikke kiggede én gang på forsvareren. Det opfattede konsulenten som om, jeg lyttede mere til anklageren. Det er jo en lille bitte ting, men det er sandelig tankevækkende, hvis det opfattes sådan," siger han.

En bedre oplevelse

Hver dommer vælger sit eget læringsfokus. Henrik Munkholm har ønsket at fokusere på, hvordan han påvirker rettens øvrige aktører gennem sin gestik og sit sprog.

"Det kan handle om, hvor nærværende, jeg er: Hvordan jeg sidder på stolen, om jeg kigger ind i skærmen hele tiden, eksempelvis," siger han.

Henrik Munkholm er også omhyggelig med at tale et forståeligt dansk:

"Det er balancegangen mellem præcise, juridiske udtryk og et sprog som ikke-jurister også forstår. Dommeren bliver sprogligt skarpere af, at han er bevidst om at tale et dansk, alle kan forstå. Det strammer op," siger Henrik Munkholm. Han fremhæver formaningen af vidner som et godt eksempel:

"En sætning som: 'Du må selvfølgelig ikke lyve' opfattes helt anderledes af et vidne, end hvis jeg gør vidnet bekendt med strafansvaret for afgivelse af falsk forklaring i retten. Vidnet kan sagtens forstå alvoren, uden at jeg anlægger en unødvendig skarp tone. Jeg har selv prøvet at være indkaldt som vidne, og det er ubehageligt. Man får sit vidneudsagn testet med den underliggende præmis, at det, man siger, måske ikke er helt rigtigt. Det er jo de færreste af os, der oplever det til hverdag, og det kan godt skabe usikkerhed hos vidnet, som måske kan give en dårligere forklaring," siger Henrik Munkholm.

Det primære fokusområde i retten er naturligvis stadig det juridisk korrekte, og det ændres der ikke ved gennem retsledelsen.

"Der kommer ikke andre eller bedre domme ud af projektet, men måske en bedre proces. Jeg synes, processen glider på en anderledes måde. Der er en forandring, som vi bidrager til gennem vores retsledelse," siger Henrik Munkholm.

LÆRING SKAL BREDES UD

God retsledelse kan trænes, viser projekt. Det kan hele organisationen få gavn af, mener uddannelseschef.

Louise Lee Leth, uddannelseschef i Domstolsstyrelsen, har fulgt projektet i Glostrup med stor interesse som medlem af styregruppen bag.

"De meldinger, vi har fået fra deltagerne indtil nu, tyder på, at der er et rigtig godt udbytte," siger Louise Lee Leth.

Projektet skal endeligt evalueres, når det slutter til sommer. Med det forbehold mener uddannelseschefen, på grundlag af den hidtidige tilbagemelding, at projektet i en eller anden form bør indarbejdes i efteruddannelses tilbuddet.

"Vi vil gerne brede det ud til andre retter også. Det udbytte,

deltagerne har fået, vil der også være andre, der kunne få. Vi skal finde en model og en metode, som kan lægges ind i et uddannelses tiltag, der går på tværs af Danmarks Domstole," siger hun.

"Umiddelbart har materialet og modellen, de har arbejdet med – feedbacken og de parametre, man fokuserer på – et stort potentiale. Mange elementer giver rigtig god mening, og det er positivt, at der er læring at hente, og at der er mulighed for at træne god retsledelse," siger Louise Lee Leth.

Projektet om kvalitet i retsledelsen er støttet af Kompetencefonden og Domstolsstyrelsen.

Assessor i Højesteret og Højesterets Advokat anno 1837. Kolorerede stik af Christian Valdemar Bruun. Danske Uniformer, 2. samling, Nationalmuseet.

MED KÅRDE OG SOVSEKANDE

Når Højesteret skal til nytårskur hos dronningen, er de fleste af de mandlige dommere iført en flot gallauniform. Men hvor stammer traditionen fra, og hvorfor bærer højesteretsdommerne så kapper, men ikke uniform i retten?

Af journalist Troels Rasmussen

I begyndelsen af 1800-tallet blev Danmark ramt af en sand uniformsfeber. Der havde i årene inden været tilløb til feberudbruddet, blandt andet inspireret af den franske republiks uniformering af embedsmænd, men to forhold fik feberen til at slå ud i lys lue.

Dels var den egentlige regent kronprins Frederik, den senere Frederik VI, nærmest besat af uniformer, og dels havde Danmark i egen opfattelse netop spillet uafgjort med verdens stærkeste flådemagt England ved Slaget på Rheden i 1801, og næsten alle embedsmænd ville gerne associeres med heltene fra slaget.

Kongen bestemte

"Da kronprinsen senere blev konge, var han ved at drive unge officerer til fallittens rand, fordi han ofte ændrede uniformerne, så de enten skulle syes om eller helt fornyes," fortæller seniorforsker ved Tøjhusmuseet Karsten Skjold Petersen.

I 1803 kom turen til dommerne i Højesteret. De havde siden 1688 efter ordre fra Christian V fået karmosinrøde kapper i retten.

"Kongen var dengang formand for Højesteret og kunne både bestemme dommernes påklædning og ændre dommene, som det passede ham," fortæller højesteretsdommer Jens Peter Christensen.

"Man kan godt kende forskel på en læge og en kvaksalver, uden at lægen behøver at være iklædt uniform, lød den selvbevidste afvisning fra medicinerne. Dommerne havde ikke helt samme selvfølelse."

Jens Peter Christensen, højesteretsdommer

"Vi bruger stadig kapperne, både når advokaterne procederer, og når vi efterfølgende voterer for lukkede døre. Kappernes funktion i dag er udadtil at symbolisere rettens enhed. Under voteringen markerer kappen, at vi udtaler os i embeds medfør. Under voteringen tiltaler vi da også hinanden i tredje person. Oprindeligt markerede kapperne og den stående votering respekt for kongen, der i Højesterets første år til tider dukkede op. Regenten er ikke dukket op gennem de seneste 300 år, men vi står stadig op og voterer iklædt kappen. Noget, der fungerer godt, skal man jo ikke lave om."

Den første uniform var rød og hvid

Men i 1803 fik dommerne den egentlige uniform. 'Fik' er måske så meget sagt, for lige som det er tilfældet i dag, måtte dommerne betale en del af udgiften selv. Til gengæld var uniformen ualmindelig flot med rød jakke og hvide bukser. Det holdt indtil 1852, hvor den sortblå uniform med guldtræk og gyldne knapper erstattede den. Højesteret protesterede mod ændringen, men uden held. Siden er moden ikke skiftet, og ligesom livgardens og præsters uniformer har dommernes uniformer været uforandrede i mere end 100 år.

"Kronprinsen ønskede også, at universitetets medicinere skulle uniformeres, men de sagde pænt nej tak. Man kan godt kende forskel på en læge og en kvaksalver, uden at lægen behøver at være iklædt

uniform, lød den selvbevidste afvisning fra medicinerne. Dommerne havde ikke helt samme selvfølelse," fortæller Jens Peter Christensen med et smil.

Den statelige uniform fuldendes af den danske gallauniforms hat, der også bæres af flådens officerer – og derfor også af den nuværende kronprins. Hatten går under det folkelige navn 'Sovsekan-den'.

Da de første uniformer forsvandt

Til uniformen hører en såkaldt pyntekårde, der dog ikke er mere til pynt, end at den brugt "rigtigt" kan tage livet af en modstander.

Når Højesteret i nogle tilfælde går sammen hjem fra nytårskuren på Amalienborg, har det dommer og dommer imellem i spøg været drøftet, om der her sker et brud på knivloven.

"Jeg vil tro, at vi ville blive frifundet med henvisning til, at kården tjener et anerkendelsesværdigt formål," siger Jens Peter Christensen – og undlader at svare på, om han tror, at nogen byretsdommer ville dømme et næsten samlet dommerkollegium fra Højesteret.

"Kongen var dengang formand for Højesteret og kunne både bestemme dommernes påklædning og ændre dommene, som det passede ham."

Jens Peter Christensen, højesteretsdommer

Det er nemlig ikke alle medlemmer af Højesteret, der er uniformerede. Da den første kvinde i 1953 fik sæde i Højesteret, var der ingen, der tænkte på at udforme en uniform til det nye kvindelige medlem. Kvinderne møder derfor i lange kjoler, når dresscode er galla. Det er den ved nytårskuren, og her skal vi helt frem til 2014, før mandlige dommere fik lov til at komme til kur uden uniform. De skal så til gengæld være i kjole og hvidt, og de tre, der har valgt denne løsning, går derfor under kælenavnet 'Butlerne'.

Kården er ikke kun til pynt

Modsat de civile embedsmænd bærer

militærets folk i øvrigt ikke pyntekårder, men sabler sammen med deres gallauniform. Det havde før i tiden den fordel, at man til enhver tid – også i galla – kunne straffe genstridige underofficerer.

"Underofficerer havde dengang ret til at blive fugtlet (slået) med den flade side af sablen, mens de menige måtte nøjes med at få tærsk med en kæp," fortæller seniorforsker Karsten Skjold Petersen.

Men en anekdote antyder, at også dommernes pyntekårde kan komme til nytte. Det fortælles, at højesteretsdommer Paul Høyrup på vej hjem fra en nytårskur blev antastet af et par fulderikker, der ville tæve ham. Men han trak resolut sin kårde og jog de to på flugt. Kilden til historien er Paul Høyrups bror, den legendariske Christiansborgjournalist Fritz Høyrup, men det har trods omfattende research ikke været muligt at få historien bekræftet fra anden kilde.

Uniformen blev glemt

I dag er uniformerne således til brug ved festlige lejligheder. Men helt frem til sidst i 1980'erne sad Højesterets dommere med uniformsjakkerne på i retten, inden under kappen. Efterhånden var der dog udviklet en skik med, at jakkerne ikke var i brug om sommeren – her var de simpelthen for varme. Og en efterårsdag var der almindelig enighed om, at 'glemme' at skifte til vinteruniformen, således at dommerne i dag er iført civilt tøj under kapperne, som der ikke er nogen planer om at afskaffe. Ifølge Jens Peter Christensen er det lidt uklart, om der faktisk er uniformstvang i embedet som Højesteretsdommer.

"Vi får et tilskud til uniformen, og tilskuddet er efter det gældende tilskudscirkulære betinget af, at uniformen er pligtmæssig. Strengt taget må det jo betyde, at der – for de mandlige dommere – er pligt til at have en uniform. Men regler er jo til for at blive fraveget, og nu kan man altså som mandlig dommer deltage i nytårskuren uden at være iklædt uniform," siger Jens Peter Christensen.

Levn fra enevælden

Men hvordan passer en uniform fra enevældens tid sammen med den magtens tredeling, vi hylder i Danmark? I Høje-

Landsoverrets Assessor og Secretair i Højesteret anno 1837. Kolorerede stik af Christian Valdemar Bruun. Danske Uniformer, 2. samling, Nationalmuseet.

sterets jubilæumsbog fra 2011 kommer historikeren Ditlev Tamm ind på spørgsmålet i en billedtekst, hvor han undrer sig over, at netop Højesterets dommere er iklædt en uniform, der symboliserer en embedsmandsstatus mere end en fri og uafhængig domsmagt.

"Allerede i 1909 opgav den første radikale regering de uniformer, som indtil da var blevet brugt af ministrene, mens vi i Højesteret har vores endnu. Som forhenværende professor i statsret kan jeg godt se, at der er noget mærkeligt i, at den dømmende magt er iklædt den

udøvende magts uniform. Men i dag er vores uniform jo del af en tradition, og mere skal man ikke lægge i det," siger Jens Peter Christensen.

Uden for Højesteret er dommeruniformen i dag en sjældenhed. Og det, at tre mandlige højesteretsdommere ikke har en, vidner også om, at tider skifter og sæder mildnes. Siden 60'erne har tendensen været, at uniformer forsvandt, ligesom slipset i det private erhvervsliv. Det kan også hænge sammen med, at uniformerne er dyre at anskaffe. Prisen ligger omkring 65.000 kr.

"Jeg var selv i tvivl, om jeg skulle have en uniform, da jeg kom i Højesteret, men jeg fik så en uniform forærende af min gode kollega Per Sørensen, da han gik af, og selv om den er tung, varm og kradser i halsen, så synes jeg, det er ganske festligt, når vi går samlet hjem fra en nytårskur og folk spørger: Hvor kommer I fra? Og vi så kan sige: Vi er fra Højesteret," siger Jens Peter Christensen.

SIDSTE SOVSEKANDE UDEN FOR HØJESTERET

Søren Seerup fra Retten i Lyngby er sandsynligvis den sidst byretsdommer, der bærer uniform.

"Hvis der var andre, havde jeg sikkert mødt dem ved nytårskuren," siger Søren Seerup, som havde regnet med, at han var spydspids i en ny generation, der ville bære uniformen, men i dag ser han sig snarere som den sidste af en generation, der har båret uniformen.

"Jeg forventede, der ville komme en reaktion på IKKE at bære uniform, for det ser man ofte, men jeg tog fejl." Det kan hænge sammen med, at prisen for en dommeruniform løber op i omkring 65.000 kroner, og en opringning til den mest brugte leverandør, Seifert, afslører, at det ikke er en lagervare.

Men hvordan er det så at bære uniform?

"Den er tung," siger Søren Seerup, "og den skal passe, ellers er den meget ubehagelig at have på. Man kan ikke løse kraven, der er guldtrukket, så den skal passe perfekt."

Søren Seerup fik selv sin dommeruniform fra en ældre kollega, der var pensioneret byretsdommer. Han syntes, at det var vigtigere, at uniformen blev brugt end selv at beholde den. Seerups uniform er syet i 1940, men det bærer den ikke præg af.

Kvalitetsarbejde

"Den er lavet at et klæde, som er af usædvanlig høj kvalitet. Det opdagede jeg, da jeg skulle have lagt ærmerne på uniformen ned. Skrædderen fortalte, at det ville man altid kunne se, fordi noget stof havde siddet foldet sammen ved manchetterne, men årene havde ikke sat noget spor."

Det fortæller noget om kvaliteten – og det forklarer også den høje pris. Men for at holde uniformen pæn skal den pakkes ind efter brug, og alle knapper (og der er rigtig mange) og guldtræk skal pakkes ind i specielt papir for ikke at miste deres glans.

I har ikke uniformtvang uden for retten, men når I møder borgerne som dommere, så har I kapper på?

"Ja, og for byretsdommere er det noget nyt. Før i tiden var landsretten første instans i en lang række sager, og det var de mindre, meget borgernære sager, vi havde i byretten. Men det blev vendt på hovedet i 2007, hvor selv meget alvorlige sager med høje straffe fik første instans i byretten. Og på den bag-

grund er det i orden, at uniformeringen fulgte med. Når vi ikke har uniformstvang uden for retten, hænger det nok sammen med en tidligere spareøvelse. For hvis der er uniformtvang, må staten også tage i hvert fald en del af omkostningerne ved at skaffe uniformen."

Vi har en krone i vores logo

Har danske dommere på noget tidspunkt båret paryk, som vi ser det i engelske film?

"Nej. Før i tiden har dommerne måske haft parykker, fordi de var fornemme folk, men aldrig fordi de var dommere. Det er en engelsk tradition."

Howdan hænger en statslig uniform fra enevældens tid sammen med magtens tredeling?

"Helt uproblematisk. Vi er en del af statsmagten, og vi har en kongekrone i vores logo, men i den tredelte statsmagt er det vores opgave at kontrollere de to andre, enten vi er uniform eller ej," siger Søren Seerup.

DOMMERUNIFORMER

Dommeruniformer er syet i mørkeblåt klæde, som er fremstillet i England og hedder Doeskin.

På uniformen til byretsdommere er der guldbroderede sløjfer på krave og ærmeopslag.

Uniformen til landsdommere og højesteretsdommere adskiller sig ved, at der i stedet er egeløv broderet i guldtråd på ærmeopslag og krave.

En uniform med pyntekårde og trekantet hat koster cirka 65.000 kroner.

Højesteret møder op samlet og iklædt fuld galla til nytårskur hos dronningen.

MINISTERENS DOMMERUNIFORM HÆNGER PÅ BORNHOLM

Hvis man vil se en dommeruniform med en speciel historie, kan man besøge Retten på Bornholm.

Her står en gine med en dommeruniform, der oprindeligt blev syet til Svend Unmack Larsen, der var justitsminister i Staunings anden regering, og som i 1941 blev udnævnt til dommer i Aarhus. Men uniformen endte altså på Bornholm. Det gik således til:

Unmack Larsen var svoger til dommer Find Asmund Eduard Johannes Asmund, der var dommer ved retten i Rønne fra 1950 til 1972. Han må have overtaget uniformen, for den blev overdraget af hans enke til retten i midten af halvfemserne, da der skulle laves en udstilling om retsvæsenet.

Ikke flere jurister, tak

Enken udtrykte samtidig ønske om ikke at

få uniformen tilbage, da hun havde været omgivet af jurister hele sit liv.

I dag er det retspræsident ved Retten på Bornholm, Henrik Engell Rhod, som passer på ministerens uniform. Den er komplet, bortset fra at man ikke har pyntekården, der hører til.

"Jeg kan desværre ikke passe uniformen, og jeg har ikke selv en uniform," fortæller han.

"Vi er ikke underlagt uniformspligt, når vi er uden for retslokalet, men når vi er i funktion som dommere, bærer vi i byretten nordisk blå kapper, Landsretten har sorte, mens højesteret har karmosinrøde kapper. Det kan man kalde vores uniform, når vi møder borgerne som dommere, siger Henrik Engell Rhod.

Ministerens uniform, men uden pyntekårde.

KORT NYT

Redaktionen modtager gerne forslag til 'Kort Nyt' eller andre artikler til kommende udgaver af Retten Rundt. Alle ideer – både store og små – er velkomne.

Send dit forslag eller udkast til en artikel til Marie Clemmesen på mbc@domstolsstyrelsen.dk.

Næste nummer af Retten Rundt udkommer i oktober 2016.

NY RAPPORT OM LÆGDOMMERE

En arbejdsgruppe under Justitsministeriet offentliggjorde den 21. april en rapport om udvælgelse af lægdommere.

Rapporten indeholder blandt andet forslag til ændringer i udtagelsen af lægdommere, herunder en række forslag, som skal sikre, at lægdommerne afspejler befolkningens sammensætning, hvad angår alder, erhverv, etnicitet mv.

Arbejdsgruppen foreslår blandt andet, at man omformulerer bestemmelsen i retsplejeloven, så færre medarbejdere i den offentlige forvaltning vil være udelukket fra at blive lægdommere. Arbejdsgruppen anbefaler også, at der indføres aldersgrupper, så kommunerne

skal udtage lægdommere, så listerne afspejler den aldersmæssige fordeling i kommunen. Desuden mener arbejdsgruppen, at lægdommere skal kunne fritages, hvis deres helbred eller personlige forhold betyder, at de ikke kan opfylde deres forpligtelser som domsmænd og nævninge.

Arbejdsgruppen har ligeledes overvejet forskellige muligheder for at regulere lægdommernes vederlag, fx hvordan dagvederlaget kan sammensættes, så det bedre harmonerer med den arbejdsind-

sats, der ydes, og følger med prisudviklingen i samfundet.

Herudover anbefaler arbejdsgruppen, at der indsættes en hjemmel til, at retten ved aflysning af berammede retsmøder kan beslutte, at der ydes et vederlag svarende til dagsvederlag til de indkaldte lægdommere, selvom de ikke har medvirket i et retsmøde.

Domstolene har haft tre deltagere i arbejdsgruppen, hvor også Justitsministeriet, anklagemyndigheden, advokaterne og KL var repræsenteret.

DE HURTIGSTE I EU

Danmarks Domstole har den hurtigste sagsbehandlingstid i civile sager og den højeste grad af tillid i EU. Det viser EU Justice Scoreboard, som blev offentliggjort den 13. april.

Førstepladsen i sagsbehandling af civile sager ved 1. instans skyldes blandt andet domstolenes digitalisering af tinglysningen. Den medfører, at 81 pct. af tinglysningssagerne behandles automatisk og har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på få timer – helt præcist 0,3 dage.

EU Justice Scoreboard placerer også Danmark på førstepladsen i EU, når man ser på befolkningens opfattelse af domstolenes grad af uafhængighed. Til sammenligning lå Dan-

mark på 2. pladsen i 2015 og på 5. pladsen i 2014. Dommernes opfattelse af egen uafhængighed ligger også på førstepladsen i EU Justice Scoreboard 2016. Data om dommernes opfattelse af egen uafhængighed har Kommissionen fra den undersøgelse, som blev foretaget i det europæiske netværk for domstolsadministrationer (ENCJ) i 2015.

EU Justice Scoreboard sammenligner kvalitet, effektivitet og uafhængighed i retssystemerne i EU.

Fotograf: Kontorfuldmægtig Helen C. Kristensen

RETSUDVALGET BESØGTE RETTEN I AALBORG

I forbindelse med en studietur den 20. maj besøgte Folketingets Retsudvalg Retten i Aalborg, hvor de blev modtaget af byretspræsident Christian Lundblad og Domstolsstyrelsens direktør Charlotte Münter.

Charlotte Münter fortalte om domstolenes generelle indsats omkring sikkerhed, mens Christian Lundblad og en række af rettens medarbejdere fortalte om deres opgaver og rettens erfaringer fra den tidsbegrænsede ordning med fast adgangskontrol. Det var samtidig rettens temadag, så alle rettens medarbejdere hørte oplæggene og de efterfølgende drøftelser med Retsudvalget

Besøget sluttede med frokost, hvorefter Retsudvalget fortsatte dagen hos advokatfirmaet HjulmandKaptain og i Arresthuset i Aalborg.

Fra Retsudvalget deltog Peter Skaarup, formand, (DF), Preben Bang Henriksen (V), Trine Bramsen (S), Rasmus Prehn (S), Simon Emil Ammitzbøll (LA), Josephine Fock (ALT), Lisbeth Bech Poulsen (SF) og Søren Pape Poulsen (KF).

SØREN PIND VIL STYRKE RESPEKTEN FOR RETSVÆSENET

I maj fremlagde justitsminister Søren Pind den såkaldte 'Respektpakke 1' med 16 initiativer, der skal skærpe respekten for det offentlige rum, offentlige myndigheder og personer i offentlig tjeneste.

Blandt initiativerne i pakken kan der peges på straffeskæmpelser, der skal sikre en bedre beskyttelse af personer i offentlig tjeneste og deres nærmeste – også i fritiden, indførelse af kollektivt er-

NY PRÆSIDENT I VESTRE LANDSRET

Den 1. august tiltræder Helle Bertung stillingen som præsident for Vestre Landsret. Hun afløser Bjarne Christensen, der har siddet på posten siden 1994.

Helle Bertung blev i 2006 udnævnt til stillingen som byretspræsident i Viborg. Siden 2014 har hun været projektleder på et toårigt tværgående projekt om videndeling ved Danmarks Domstole.

Inden hun blev byretspræsident, var hun landsdommer i Vestre Landsret i en årrække. Hun har også arbejdet i anklagemyndigheden. Helle Bertung er født i 1955 og bor i Tjele nær Viborg. Hun er gift og har fire børn.

Helle Bertung bliver den første kvindelige landsretspræsident i Danmark.

statningsansvar for anstiftere og ledere af løb samt en udvidelse af straffelovens regel om vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste, så den også kommer til at omfatte indirekte trusler, for eksempel på internettet og trusler fremsat over for kollegaer.

Også i forhold til retsvæsenet bliver der sat ind blandt andet med øget brug af udeblivelsesdomme, indførelse af straf for udeblivelse fra afsoning og tidligere og konsekvent stop for sociale ydelser ved udeblivelse fra afsoning.

De borgerlige partier står samlet bag 'Respektpakken', og de dele af pakken, der kræver lovændringer, fremsættes ved begyndelsen af næste folketingsår.

Kilde: Justitsministeriet.dk

Domstolsstyrelsen
Store Kongensgade 1-3
1264 København K

Telefon 70 10 33 22
www.domstol.dk